

Her Günü Bir Bayram

RAMAZAN

Her Günü Bir Bayram
RAMAZAN

Copyright © Rehber Yayınları, 2009

*Bu eserin tüm yayın hakları Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş'ye aittir.
Eserde yer alan metin ve resimlerin Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş'nin önceden
yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt
sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.*

Editör
Ali BUDAK

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Sayfa Düzeni
Sinan ÖZDEMİR

ISBN
978-605-5677-04-6

Yayın Numarası
89

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası Sarnıç Yolu Üzeri No: 7
Gaziemir/İZMİR
Tel: (0232) 252 20 96
Temmuz 2009

Genel Dağıtım
Gökkuşuğu Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey/İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Rehber Yayınları
Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5
34676 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20
www.rehberyayinlari.com

Ramazan ayı bu yıl yeniden hilalin dudaklarıyla bizlere tebessüm etti. Ramazan, bir gök sofrası zenginliğinde nice muştular, rahmetler, feyizler, bereketler ve ilhamlarla gelir. Onun gelişi gedâlar pazarına sultanın uğrayıp ulûfe dağıtması, herkesin gönlünü etmesi gibi coşkun ve huzur doludur. O gelince eşyanın matlaşan rengi canlanır, hayat uhrevîlik rengine bürünür. Günler sahurla başlar, akşamlar iftarla biter. Rahleleri önünde diz çöküp Allah kelamını kıraat edenler onunla her bir harfe mukabil bire on, bire yüz ve binlerle mükâfatlandırılır. Ramazanın kadir ve kıymetini takdir edenlere bir de kadri yüksek bir gece lutfedilir. O gece her şey daha bir başka hâl alır. Melekler katar katar arza sevk edilir ve secde edip boyun eğdikleri Âdemoğullarının seccâdelerinden gözyaşı numuneleri alır, onlarla aynı safta Rabbe teveccüh eder ve müminlere hüsn-ü şehadette bulunurlar. Yeryüzü o gece rahmet ve bereketle yıkanır. Meleklerin gelişine eşlik eder diller, açılır eller, yanık yanık dua eder yürekler.

Evet, eskimeyen bir dost gibi müşfik ve mübarek simasıyla yine mütebessim çehresini gösterdi bizlere Ramazan. Biz de hem ona 'hoş geldin' demek hem de bu kutlu misafirini gelişini sizlerle paylaşmak niyetiyle Ramazan sayımızı hazırladık. Bu özel sayımızda okyanus ötesinde ezana hasret diyarlarda yaşanan gurbet kokulu Ramazanlardan, hakiki orucun nasıl olması gerektiğine, Dersaadet Ramazanlarından günümüz Ramazanlarının huzur ve sukûnet yüklü vâridâtına dair pek çok konu ile karşılaşacaksınız.

Allah'ım! Affını ve rızanı istiyoruz. Yâ Rabbi! Sen neyden hoşnutsan bizlere de onu yapmamızı nasip et!

İçindekiler

6

Kararan
Dünyaya
Rağmen
Apak Bir Ay

32

Allah Resûlü
Ramazan Ayını
Nasıl Yaşardı?

50

Dünya'da
Ramazan

...

66

Ramazanla İlgili
Herkesin Bir
Hatırası Var

Kadir
Gecesini
Fırsat Bil

100

İçindeki

Kararan Dünyaya Rağmen Apak Bir Ay	6
Ramazan ve Gönül Estetiği.....	14
Allah ve Resûlü Diyor ki.....	16
Mozambik'te Ramazan Esintileri.....	24
Fıtır Sadakası Vâciptir.....	30
Allah Resûlü Ramazan Ayını Nasıl Yaşardı?.....	32
Sizin Orucunuz Hangisi?	38
Huzur Namazı Teravih.....	40
Orucun Getirdikleri.....	42
İnfak Mevsimi: Ramazan	46
Dünya'da Ramazan.....	50
Ramazan İlmihali	58
Ramazanla İlgili Herkesin Bir Hatırası Var	66
Faydası İçin mi Oruç Tutuyoruz?.....	76
Osmanlı Teravihleri.....	80
Moskova'da Ramazan	86
Dünden Bugüne Mukabele.....	90
Ramazan, Merhamet ve Emniyet.....	94
Ne Oruçluyum, ne de Oruçlu Değilim.....	98
Kadir Gecesini Fırsat Bil	100
Oruçsuz oruçlu ile Oruçlu oruçsuz. . .	106
Bayram O Bayram Ola.....	108
Disiplin İnsanı ve Ramazan'ın Mirası	112
Hakiki Oruç.....	116
Ramazan'ın Rûhânî İkliminden İstifade.....	118
Bir Gün Kapı Çalındı ve... ..	124

ler

Kararan Dünyaya Rağmen Apak Bir Ay

■ M. Fethullah GÜLEN

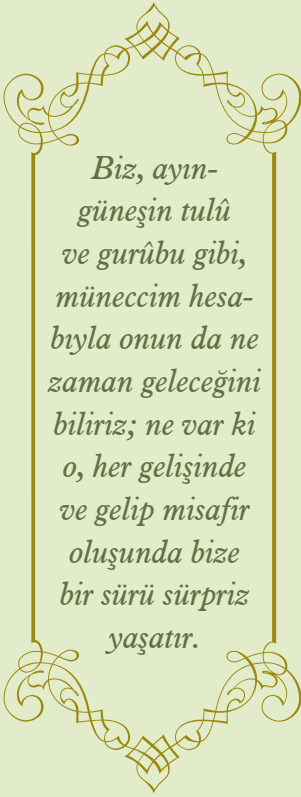
İnsanlar duygularıyla, düşünceleriyle ne kadar kirlenirlerse kirlensinler, hemen her Ramazan o büyüğü ziyasıyla ne yapar yapar mutlaka onlara bir yudum ışık sunar; arındırır sinelerini istenpastan.. istidatları ölçüsünde nurlandırır çok kimseyi ve kendine benzetir.

Dünyada iç içe buhranlar yaşanıyor. İnsanlık huzursuz ve hep hafakanla oturup kalkıyor. Yarınlar hakkında kimsenin olumlu bir düşüncesi yok. Hâdiseler boz bulanık, herkes feveran içinde, emeller de simsiyah. Zalim zulmüyle dünyanın çehresini karartıyor, mazlum acz içinde yeisle kıvranıyor; imdada koşacaklardan henüz haber yok; “medet” diye bağırانların da ne istedikleri belli değil. Bir sürü kanlı el ve kirli yüz, bir sürü de insanlara karşı merhametsiz ve Hak’tan utanmaz yüzsüz.. ve daha bir sürü mesâvi... Biz bunları mırıldanıp duralım; Ramazan bir kez daha ufukta sessiz bir dolunay gibi belirme yolunda. Ziyası şimdiden ufukumuzu aydınlatıyor gibi ve muvakkaten dahi olsa içlerimizde bir inşirah var.

İnsanlar duygularıyla, düşünceleriyle ne kadar kirlenirlerse kirlensinler, hemen her Ramazan o büyüğü ziyasıyla ne yapar yapar mutlaka onlara bir yudum ışık sunar; arındırır sinelerini isten-pastan.. istidatları ölçüsünde nurlandırır çok kimseyi ve kendine benzetir. Siler ufuklarımızdan sisi-dumanı. Akar gönüllerimize o uhrevî tat ve neşvesiyle. Maytaplar gibi ışık olur dökülür başımızdan aşağı; dindirir hafakanlarımızı, yumuşatır o haşin ve hırçın düşüncelerimizi.

O hemen her gelişinde, gökten inen bir sekine gibi, o semavî renk; câzibesi, şivesiyle iner aramıza ve duyurur büyüsunü ruhlarımıza. Biz onu, o bir aylık misafirliği ile her gelişinde o kadar tılsımlı bu-

*Biz, ayın-
güneşin tulû
ve gurûbu gibi,
müneccim hesa-
bıyla onun da ne
zaman geleceğini
biliriz; ne var ki
o, her gelişinde
ve gelip misafir
oluşunda bize
bir sürü sürpriz
yaşatır.*

luruz ki, geldiği gibi hep taptaze kalır aramızda ve giderken de bir hasret ve hicran bırakır içimize.. bekleriz bir sene boyu yeniden dönüp geleceği günleri. Vâkıa, orucuyla, iftarıyla, sahuruyla, teravihiyle ona karşı her zaman bir alışkanlık, bir ülfet de söz konusudur; bu itibarla da, bir mânâda gelişine çok hayret edilmez, gidişinde de şaşkınlık yaşanmaz. Ancak, onun sadece vicdanlar tarafından duyulup sezilebilen öyle bir semavî yanı vardır ki, nefislerimizi arındıran, gönüllerimize safvet çalan, hislerimizi bileyen ve her gelişinde bize yepyeni bir şive ile çok farklı şeyler anlatan bu yönü ile işte o, hiçbir zaman solmaz, renk atmaz, matlaşmaz ve mihmandarlarını bıktırmaz; aksine hemen her zaman bir bahar edasıyla gelir tülленir, sonra da içimizde bir hazzan duygusu bırakır öyle çeker gider.

Evet o, hemen her sene, göklerin bir sırrı ve büyüğü olarak gelip başımiza boşalırken, önceki gelişlerinden çok farklı bir derinlikle kendini hissettirir. Biz de her defasında onu daha farklı, daha füsunlu bulur ve aşk ölçüsünde severiz. Aslında o gelirken, aylarla günlerle oynaya oynaya, mevsimden mevsime atlaya atlaya hep bir farklılık sergileyerek gelir; gelir ve gönüllerimizde mevsimlerin havası, rengi ve deseni ile tülленir.

Bazen, o semavî sıcaklığını karınkışın bağına boşaltır; bazen yaz gün-

lerinin hararetiyle bütünleşerek bize iradelerimizin hakkını vermeyi hatırlatır ve bir mânâda azmimizi bilir, basiretlerimize kalbî ve ruhî hayat ufkunu gösterir; bazen şebnemler gibi bahar çiçekleri üzerine konar ve bize diriliş şiirleri söyler; bazen de hazanın kasvetini semavî neşvesiyle delerek bizi dünyevîliğin darlıklarından uhrevîliğin ferah-fezâ iklimlerine alır götürür.

Biz, ayın-güneşin tulû ve gurûbu gibi, münecim hesabıyla onun da ne zaman geleceğini biliriz; ne var ki o, her gelişinde ve gelip misafir oluşunda bize bir sürü sürpriz yaşatır: Hayatımızı bir baştan bir başa değiştirir; yememize-içmemize, yatıp kalkmamıza müdahale eder, kabiliyetlerimiz ölçüsünde bizi ruhanîlere benzetir ve edip eylediği bütün bu işlerle gönüllerimizde gökler ötesinin vefasını seslendirir.

Hemen her sene Ramazan'ın gelmesiyle, âdeta gökler yere inmiş gibi olur; sokaklardaki ışıklar, şere-

feleri çepeçevre saran lam-balar, minareler arasındaki mahyalar, şuradaburada parlayıp sönen maytaplar bize yer yer semanın yıldızlarını, meteorlarını hatırlattıkları gibi; olabil-diğine incelen, incelip bü-

tün bütün saflaşan ve melekler gibi masumlaşan mü'minlerin camilerdeki o derin hâlleri, gece hayatları, imsak ve iftarları da gönüllerimizde ruhanîlerle beraber bulunduğumuz hissini uyandır. Öyle ki, kalb ve ruh ufkuna açık olan bir mü'min, her sahurda ayrı bir şölen yaşar, her iftarda ayrı bir heyecanla köpürür, her teravihi ayrı bir ruhanî zevkle eda eder ve çok defa görüp duyduklarıyla kendini âdeta bir rüya âleminde sanır. Her zaman gufranla tüllenmiş bu mübarek ay, atmosferinde yaşayanlara bunları vaad ettiği gibi, dinle, diyanetle şöyle-böyle münasebeti olan hemen herkesin üzerinde farklı tesirler icra eder.

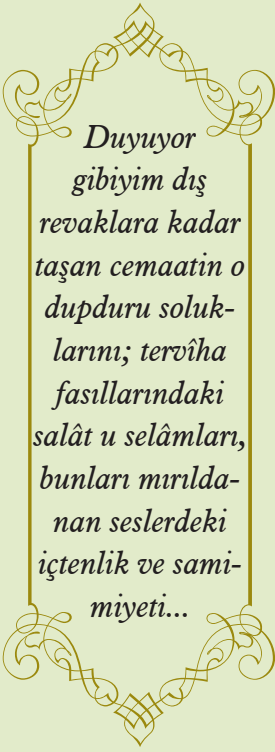
O kendine has büyüyle mü'min gönüllerinin hudutlarını değiştirir, onların tabiatlarına kendi boyasını çalar, yürekte inananlara açık-kapalı ötelere esrarını hissettirir ve insanlara cismaniyetlerinin üstünde farklı varlıklar olma yollarını açar. Onun gelişimiyle, insanî hisler sürekli mâverâîlik mırıldanır. Ötelere duygusu en enfes kokular gibi

hemen her tarafa siner. Bir ay boyu, bu kutlu zaman bize, hiç duymadığımız en derin sükûti şiirlerini inşad eder ve iman, ibadet –bunlar bu sükûti şiirin temel unsurlarıdır– el ele vererek basiretlerimize ilimlerin alanını aşkın ve temâşâsına doyum olmayan ne büyüğü ufuklar açar.

Güneşin hemen her zaman değişik dalga boyundaki şuaları topyekün eşya ile bir çeşit münasebet içinde bulunduğu gibi, Ramazan ayında da gökler ötesi âlemler, arzla, arzlılarla ve hususiyle de mü'min gönüllerle her an farklı tesirler ortaya koyar; melekûti âlemler, güneşin ziyasının kat kat üstünde her tarafa bir ruh, bir mânâ, bir füsün neşreder; Hakk'a açık gönüllere kendi derinliklerini duyurur ve kendi ledünnîliklerini aşlar. Bu sayede âdeta, dünya-ukbâ yan yana gelir; birinden diğerine ibadet ü taat, ondan da berikine hayır ve bereket akar durur. Bu durum insanda öyle derin hülyalar ve hisler uyarır ki, dünyada hiçbir şey o kadar güzel ve o kadar büyüğü olamaz. Bazen mâbetlerdeki sesler kandillerden boşalan ışıklara karışarak başlarımızdan aşağıya boşalırken hemen hepimizde gönüllerimizi hoplatan, gözlerimizi kamaştırır öyle bir hâl hâsil olur ki, içinde bulunduğumuz bu tıslımlı atmosferden asla ayrılmak istemeyiz. Ayrılısak da gönlümüz hep orada olup bitenlerle çarpar.

Biz Ramazan'da her günü bir bayram neşvesi içinde duyar, ev-iş-mâbet arası

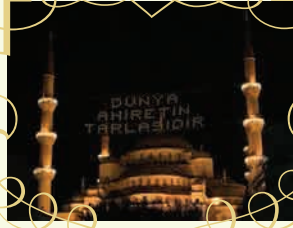
*Duyuyor
gibiyim dış
revaklara kadar
taştan cemaatin o
dupduru soluk-
larını; tervîha
fasıllarındaki
salât u selâmları,
bunları murıldan-
nan seslerdeki
içtenlik ve sami-
miyeti...*

gel-gitlerimizde hep onun sıcaklığını hissederek, uhrevîliklere açılma hülyalarına dalar; yer yer mâbede koşar, Rabbimize karşı uzaklığımızı aşmaya gayret gösterir, dua ve niyazla hayır temayüllerimizi güçlendirir, tevbe ve istiğfarla da mânevî kirlerden arınmaya çalışırız; gece-gündüz Hak karşısında her duruşumuzu ayrı bir tasfiye faslı olarak değerlendirir ve âdeta yaşamının rengini değiştiririz. Böylece hayatımız bilinmez bir bilmece olmaktan çıkar; teneffüs edilen, duyulan ve bir haz olup içimize akan, tadına doyamayacağımız bir güzelliğe dönüşür. Hele, ezan ve temcitlerin o gürül gürül sesi, camilerin büyüleyen mânevî havası, kadın-erkek, genç-ihiyar herkesin iştirak ettiği teravihlerin hususî şivesi Ramazan'ı "sehl-i mümteni" öyle bir nefâsete ulaştırır ki, onu tam duyup yaşayanlar, yeryüzünde buldukları hâlde gök sakinleri ile aynı safı paylaşıyormuşçasına çok farklı mülâhazalara dalar ve kendilerinden geçerler.

Ramazan'da bazen mâbetleri –bu biraz da şahısların derûnîliğine bağlıdır– öyle derin bir uhrevîlik sarar ki, insan orada minarelerden yükselen sesleri Bilâl'in dudaklarından dökülüyor gibi dinler; imamı tam bir nâib ve halife pâyesiyile mümtaz görür; sağındaki-solundaki insanları da Peygamber görmüş kutlular gibi tahayyül eder, iliklerine kadar heyecan duyar; duyar gözyaşlarıyla boşalır ve kendini Cennet'in bir adım berisinde gibi sanır.

Gerçi ben, şimdilerde böyle bir heyecan ve bu ölçüdeki engin mülâhazalardan uzak bulunuyorum. Bulduğum yerde benim bildiğim türden hiçbir mâbet yok, muhit oldukça soğuk, uhrevîlik yanları itibarıyla da insanlar bir hayli donuk. Burada minarelerin o büyü-lü sesini asla duyamazsınız; namazgâhlar ve mâbetler bizdeki gibi renkli ve canlı değil; dahası âdeta insanlar birbirinden kopuk. Bu itibarla da ben, kilometrelerce uzaklarda da olsam, o bizim her zaman uhrevîlikle tül-lenen camilerimizi, onları lebâleb dolduran Hakk'ın sadık kullarını, onlardaki haşyet, saygı ve mehâbeti düşünerek bu bir damla Ramazan'ın bizcesiyle teselli olmaya çalışıyorum. Duyuyor gibiyim dış revaklara kadar taşan cemaatin o dupduru soluklarını; tervîha fasıllarındaki salât u selâmları, bunları mırıldanan seslerdeki içtenlik ve samimiyeti. Bazen, yaşadığım o eski günlerden hayal hâneme yerleşmiş resimler yeniden bütünüyle canlanıyor; bu esnada ben de, gözlerimi kapayıp duygularımı dinliyorum; kendimi ya bir şadırvan başında, ya melekler gibi saf bağlamış o pırl pırl insanlar arasında, ya bir kürsüde, ya da bir mihrapta tahayyül ediyor ve paylaşmaya çalışıyorum orada olup bitenleri; çalışıyor ve bazen mâbetten, bazen de minarelerden yükselen o saf ve dupduru seslerden, sözlerden, oradaki değişik görüntülerden ve büyüleyen manzaralardan payımı almak için âdeta aynı heyecanı yaşıyorum.

Sağ kaldığım sürece de, mânevî letâfet ve nefâseti tasavvurları aşkın o günleri, o geceleri her zaman düşünecek; hayali cihan değer o “eyyâmullah”ın his, heyecan ve aşk u şevkiyle, şu anda bulunduğum yer itibarıyla bir hayli karanlık ve oldukça sessiz, kimsesiz şu hasret ve hicran demlerini ya da gurbet dakikalarını aydınlatmaya çalışacak ve hangi mânâda olursa olsun mütemadiyen heyecanla köpürüp durmuş o nurlu zaman diliminin bir gün mutlaka dönüp geleceğini hep bekleyeceğim.

Günümüz insanı dış dünyayı keşfederken iç dünyasında yeteri kadar yol alamamış, gönül dünyasında açılan boşluklar onu bir anlam arayışına yöneltmiştir. İşte içinde bulunduğu aylar, iç dünyamızdaki boşlukları doldurmak, kalıcı mutluluğu yakalamak için bir fırsattır. Çünkü bu aylar, dinî duyguların yoğunluk kazandığı, gönüllerin ilâhî rahmet ve mağfiret arzusu ile yıkanıldığı, merhamet, şefkat, yardımlaşma ve dayanışma duygularının doruk noktaya ulaştığı, tövbe ile Hakk'a yönelme şuurunun geliştiği af ve bağışlanma aylarıdır.

Bu aylar, insanların bütün güzellikleri hem kendi dünyalarında, yuvalarında ve sofralarında hem de gönül derinliklerinde yaşadığı, aynı güzellikleri yoksul, kimsesiz ve yüreği yaralı insanlarla paylaşma hassasiyeti gösterdiği bir maneviyat mevsimidir. Hiç şüphesiz bu ayların içerisinde en önemlisi yüce dinimiz İslâm'ın sahur ve seher sevincini, iftar zevkini, teravîh coşkusunu ve içinden geçtiği topluma

külli bir barış havası solutan “Ben oruçluyum” söylemini gönüllerde hissettiren, yenilenme bilincimizin tazelandığı Ramazan ayıdır.

- Ramazan, kaybolan değerleri yeniden kazanma, her yıl aşınan değerleri onarma ve gönül estetiği yakalama fırsatı verir.

- Ramazan ayında oruç, iradeleri sabırla eğitir, farkındalık bilinci kazandırır.

- İftar cömertliği, ikramı ve paylaşmayı öğretir.

- Teravih, ibadetin neşe ve coşkusunu bütün topluma yayar.

- Sahur, hayır ve bereketin ne olduğunu hissettirir.

- Kadir Gecesinde, Kur’ân, âdeta gönüllere yeniden nâzil olur.

- Kur’ân’la akıllar ve gönüller sonsuzluk yolculuğuna hazırlanır.

- Zekât ve fitrelerle, toplumun sosyal yaraları sarılır.

- Bayramla toplum rahmete, birliğe ve coşkuya yürür.

Ramazan, yalnızca maddi varlıklara, fiziksel görünümlere hasredilerek esas anlamından alabildiğince uzaklaşan iyilik ve güzellik kavramlarını da içinde barındıran estetiği bulma ve gönüller yapma iklimidir.

Ramazan gönlü ve aklı, iyiliğe, güzelliğe, paylaşmaya bağlama disiplindir. Bu disiplinlerle ilişkileri tazelemek, gözden geçirmek, yeniden donanmak, manevî güzelliği ve iç dinginliği yeniden yakalamak bize anlamlı mesafeler kat ettirecektir.

Sosyal yardımlaşma ve dayanışmanın pekiştiği, sevgi, saygı ve kardeşlik duygularının daha da güçlendiği, gelişile gönüllerimizi aydınlatan rahmet ve bereket mevsimi Ramazan ayının nefsimiz, ailemiz, milletimiz, ülkemiz ve bütün insanlık için hayırlar getirmesini, insanlığın dirlik ve düzenliğine, barış ve esenliğine vesile olmasını Cenab-ı Allah’tan niyaz ediyorum.

Ey iman edenler! Oruç sizden evvelki ümmetlere farz kılındığı gibi size de farz kılındı. Ta ki günahattan sakınıp takvaya eresiniz. *(Bakara, 2/183)*

Oruç günleri sayılıdır. Sizden biri hasta yahut yolcu olursa, tutamadığı günler kadar başka günlerde oruç tutar. Düşkünlüğünden yahut iyileşme ümidi olmayan bir hastalıktan dolayı oruca dayanamayanlar içinse, bir fakiri doyuracak kadar fidye gerekir. Her kim de kendi hayırına olarak fidye miktarını artırırsa bu, kendisi hakkında elbette daha hayırlıdır. Eğer bilseniz, oruç tutmanız sizin için daha hayırlıdır. *(Bakara, 2/184)*

Ramazan ayı ki, insanlara doğru yolu gösteren, apaçık hidayet delillerini taşıyan ve hak ile batılın arasını ayıran Kur'ân, o ayda indirilmiştir. Kim bu aya erişirse orucunu tutsun. Bu ayda hasta olan veya yolda bulunan, tutamadığı günler kadar başka günlerde oruç tutsun. Allah sizin için kolaylık ister, zorluk istemez. Ta ki güçlük çekmeden oruç günlerinizi tamamlayın, sizi doğru yola iletmesinden dolayı Allah'ı tekbir ve ta'zim edin. Böylece nimetlerine şükretmiş olursunuz. *(Bakara, 2/185)*

“... Fecir vakti, tanyerinin beyaz iplik gibi aydınlığı gecenin siyah ipliğinden ayrılıncaya kadar yiyin, için. Sonra ertesi geceye kadar orucu tamamlayın. Mescitlerde itikafa çekildiğiniz zaman da kadınlarınızla münasebette bulunmayın. Bunlar Allah'ın çizdiği sınırlardır. Sakın bu sınırlara yaklaşmayın. İşte Allah, ayetlerini insanlara böylece açıklar ki, sakınıp korunsunlar.” *(Bakara, 2/187)*

Slam beş esas üzerine kurulmuştur: Allah'tan başka ilah bulunmadığına ve Hz. Muhammed'in Allah'ın kulu ve elçisi bulunduğuna şahitlik etmek, namazı kılmak, zekat vermek, Ramazan orucu tutmak, gücü yetenler için Beytullah'ın ziyaret etmek *(Buhari, İman 1; Müslim, İman 20)*

Kim bir oruçluyu iftar ettirirse oruçlunun sevabı kadar sevap kazanır. Oruçlunun sevabından da hiçbir şey eksilmez. *(Tirmizi, Savm, 82.)*

Allah katında oruç kadar sevaplı bir ibadet yoktur. *(Nesâî, Sıyam 43)*

Allah şöyle buyurdu: “Ademoğlunun her ameli kendi içindir. Yalnız oruç müstesna. Onun mükâfatını ben veririm. Zira yemesini ve nefsâni arzularını, sırf benim için terk ediyor. Oruçlu için iki sevinç ânı vardır: Biri iftar ettiği, diğeri de Allah’a kavuştuğu vakittir. Oruçlunun ağzının kokusu, Allah katında misk kokusundan daha hoştur. *(Buhari, Savm 2; Müslim, Sıyam 152)*

Her şeyin zekâtı vardır. Cesedin zekâtı da oruç tutmaktır. Oruç tutmak sabrın yarısıdır. *(İbni Mâce, Sıyam 44)*

Sübhanallah demek mizanın yarısını, el-hamdülillah demek tamamını, Allahü Ekber demek ise yer-gök arasını doldurur. Oruç sabrın, temizlik de imanın yarısıdır. *(Tirmizi, Daavat 85; İbni Mace, Sıyam 44)*

Oruç, nefsinin çektiği yiyecek ve içeceklerden kimi alıyorsa, Cenab-ı Hak ona cennet meyvelerinden yedirip, cennet ırmaklarından içirir. *(Kenzü'l-Ummal, 3/328)*

Cennette Reyân denilen bir kapı vardır ki oradan sadece oruç tutanlar girebilir. *(İbni Mace, Sıyam 1)*

Oruç tutan helalinden rızkını temin ettiği zaman ahirette hesaba çekilmez. *(Kenzü'l-Ummal, 3/328)*

O ruç tutanın uykusu ibadet, susması ise tesbih sayılır. İyilik ve ibadetlerine kat kat ecir verilir. Duası Allah tarafından kabul edilip günahları affedilir. *(Kenzü'l-Ummal, 3/327)*

Ey gençler topluluğu! Herhangi biriniz evlenmeye güç yetirebiliyorsa evlensin. Zira bu (evlenme), gözü (haramlardan) koruyucu, ferici günahlara karşı koruyucudur. Kim de evlenmeye muktedir değilse, o da oruç tutsun. Zira oruç, onun için bir kalkandır. *(Buhari, Savm 10; Ebu Davud, Nikah 1)*

Kim oruçlu iken yalan konuşmaktan ve kötü hareketlerden vazgeçmezse bilsin ki Allah'ın onun yemeyi ve içmeyi bırakmasına ihtiyacı yoktur. *(Buhari, Savm 8)*

Nice oruç tutanlar vardır ki, tuttıkları oruçtan yanlarında sadece çektikleri susuzluk kalır. Nice geceleri namaz kılan kimseler de vardır ki, kılmış oldukları gece namazından yanlarında sadece çektikleri uykusuzluk kalır. *(Ahmed b. Hanbel, 2/441; Darimi, Rikak 12)*

H z. Ebu Zer'in rivayetine göre, Rasulullah şöyle buyurmuşlardır: "Ey Ebu Zer! Aydan üç gün oruç tuttuğun zaman 13, 14 ve 15. günlerinde tut." (*Nesai, Sıyam, 84; Ahmed B. Hanbel, 5/152*)

H er kim Ramazan orucunu tutar da sonra buna Şevval ayından altı gün ilave ederse, bütün yılı oruçlu geçirmiş gibi olur." (*Müslim, Sıyam, 204; Tirmizi, Savm, 52*)

S ahurda bereket vardır. Bir yudum su içmek dahi olsa sakın onu terketmeyin. Zira Allah (celle celâluhu) ve melekler sahura kalkanlar için dua ederler." (*Ahmed b. Hanbel, 3/12,32,44*)

S ftarı acele yapıp, sahurunu te'hir ettikleri müddetçe ümmetimin hayır üzerindedir." (*Ebu Davud, Savm, 21; Ahmed b. Hanbel, 2/450*)

Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) namaz kılmadan önce birkaç tane yaş hurma ile iftar ederdi. Eğer yaş hurma bulunmazsa kuru hurma ile iftar ederdi. Eğer kuru hurma da yoksa birkaç yudum su içerdi.” (Ebu Davud, Savm, 21; Tirmizi, Savm, 10)

Sizden biriniz oruçlu olduğunda hurma ile iftar etsin. Şayet hurma bulunmaz ise, su ile iftar etsin. Zira su çok temizleyicidir.” (Ebu Davud, Savm, 21)

Üç kişi vardır ki, bunların duaları reddolunmaz. Bunlar, oruçlunun iftar vaktindeki duası, adil olan imamın duası ve bir de mazlumun duasıdır.” (Tirmizi, Deavat, 130)

Oruç sabrın, temizlik de imanın yarısıdır.” (Tirmizi, Daavât, 85; İbn Mâce, Sıyam, 44)

E fendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) iftar vaktinde okuduğu dualardan biri şöyledir: "Allah'ım; senin rızan için oruç tuttum, senin rızkınla orucumu açtım. Susuzluk gitti, damarlar ıslandı. İnşaallah ecir ve sevap da sabit oldu." (*Ebu Davud, Savm, 22*)

S ahura kalkın, zira sahur yemeğinde bereket vardır." (*Buhari, Savm 20; Müslim, Sıyam 45*)

O ruç, mü'min için bir kalkandır. Binaenaleyh sizden biriniz oruçlu iken, kötü şeyler konuşmayın, cahilane hareket etmesin. Eğer bir kimse kendisine sövecek olur veya dövülecek olursa 'Ben oruçluyum.' desin." (*Buhari, Savm, 2; Müslim, Sıyam, 161*)

K adir gecesini, fazîlet ve kudsiyyetine inanarak ve sevâbını yalnız Allâh'tan bekleyerek ibâdet ve tâatle geçiren kimsenin -kul hakkı hâriç- geçmiş günâhları bağışlanır." (*Müslim, Mûsâfirîn, 175/760*)

Mozambik... İlk adı Musa Bin Beg'dir. Hint Okyanusu boyunca uzanan sahillerini dalgalar döver durur. Uçsuz bucaksız bir mavilikte kaybolur gözleriniz.

Mozambik; beş asır boyunca Portekizlilerin sömürgesi altında yaşadıkdan sonra 1975 yılında özgürlüğüne kavuşsa da 1991 yılına kadar da iç savaşlarla bitme noktasına gelir. 2003 yılında iş adamlarımız, ilk Türk okulunu açar ve adını da

Söğüt Koleji koyarlar. Anadolu'dan yola çıkan beyaz yüzlü öğretmenler, çikolata renkli öğrencilerini bağrılarına basar.

Onlar Mozambik'in ışık süvarileridir. O Ramazan ayının bir başka bereketle geleceğine inanırlar. Öyle tatlı bir haz vardır içlerinde...

Anadolu'dan tatlı esintiler gelmektedir. Bu gurbet diyarında, her zamankinden farklı bir hazırlık ve telaş vardır. Ramazan'ın birinci günü aynı zamanda 44.sü düzenlenecek olan Mozambik Fuarının da açılış günüdür. İlk defa 25 Türk firması bu fuara katılacaktır.

Ellerinde çiçekler... Işık süvarileri Mozambik Hava alanındadır. İşadamlarımızın o ülkelere yatırım yapacak olmaları ziyadesiyle sevindirir onları.

İş adamlarımızın uçaktan inişleriyle birlikte bu çikolata ülkede Türkiye rüzgârı esmeye başlar. Türk öğretmenler, gümrük memurlarına gelen misafirlere zorluk çıkarmamaları konusunda ricada bulunurlar. Gelenler "Mozambik Uluslararası Söğüt Koleji'nin misafirleridir." denilince memurlar valizlerini bile aramaz.

Sögüt Koleji'nin öğretmenleri çok sevilir bu ülkede. Osmanlı'nın bitmez tükenmez kredisi vardır.

Öğretmenler, Türk firmalarını yalnız bırakmazlar. Bayrağımızın fuarın girişinde diğer milletlerin bayraklarıyla birlikte dalgalandığını gördükleri an dünyalar onların olur.

İlk gün, Ramazandır. İftarlar fuarda stantların başında açılır. Sögüt Koleji'nin çikolata öğrencileri de yalnız bırakmaz iş adamlarımızı. Her türlü işlerinde yardımcı oldukları gibi, güzel Türkçeleri ile de âdeta onların konuşan dilleri olurlar. Fuar boyunca her akşam Mozambikli öğrenciler de iftarın tadına varır.

Öğretmenler, evlerde fedakâr eşlerinin hazırladıkları yemekleri her gün iftar sofralarına taşırlar. Fuara katılan Türk işadamları o kadar memnun olurlar ki; "Allah razı olsun bizi kendi evimizde gibi hissettirdiniz. Fuarlarda geçen en rahat Ramazanımız oldu, ne hazırlayacağız, ne yiyeceğiz, diye hiç düşünmedik. Bu fedakârlıklarınızı hiç unutmayacağız." diyerek memnuniyetlerini dile getirirler.

Bu sözler, yeter öğretmenlere...Yoruldular mı bilmiyoruz ama eğer yorulduysa, çoktan unutmuşlardır bile. Çünkü onlar koşunca değil, durunca yorulan süvarilerdendir. Fuarın ilk günü Türk Dış Ticaret Müsteşarı Tuncer Kayalar Bey'in gelişi de iş adamlarımıza büyük bir moral olur..

Mozambik geneline yayın yapan TVM ve Miramar isimli iki büyük televizyona verdiği demeçler de çok yararlı olur.

Türk misafirler, bir gün Sögüt Koleji'ni ziyaret ederler. Afrika'nın ortasında bayrağımızın dalgalanması onları ziyadesiyle duygulandırır. Siyah öğrenciler ellerinde çiçeklerle 'Hayat Bayram Olsa' şarkısını söyleyerek kar-

şıklarlar konukları. Bangayana isimli çikolata öğrencimiz “Talebelerim” şiirini okur. Bangayana çok sempatik ve çok masumdur. Misafirler onu çok sever.

Beyaz misafirlerin siyah miniklere sarılıp gözlerinden öpmesi, sıralarına oturup onlarla hasbihal etmesi, Türkçe sorular sorması görülmeğe değerdir doğrusu.

6. Türkçe Olimpiyatları’nda dünya dördüncüsü olan Henrique Bazar da ‘Ben Siyah Bir Gülüm’ şiirini okur. Bu sevimli ve sempatik Mozambikliye Türkiye’de en çok neyden etkilendiği sorulunca da; Erzincan’da öğretmeni Sinan Bey’in babası Selami Amcanın yaptığı mangalı ve pişen etten komşusuna da ayırması karşısında çok şaşırıldığını anlatır. Türk insanının çok cömert ve çok insancıl olduğunu ekler sözlerine. Okulun isminin “Sögüt” oluşu ve ilkokul binasının sahibinin ilk Cumhurbaşkanı Samora Machel olması misafirlerde derin izler bırakır.

İstanbul'a dönmeden önceki son akşam, Portekiz saldırılarından Musa Bin Beg Devleti'ni korumak için gelen yeniçerilerin okulumuzun bulunduğu mevkide şehit edildiklerini öğrenmeleri ise duygulu anların yaşanmasına vesile olur.

Bu olaydan ziyaretçiler ziyadesi ile etkilenirler. Şiir okuyan ve şarkı söyleyen çikolata renkli öğrencilere birer kol saati hediye eden misafirlerimiz memnun ve mesrur olarak Söğüt Koleji'nden ayrılırlar.

Mozambik Cumhurbaşkanı Armando Guebuza'nın, Türklerin bulunduğu bölüme uğraması ve tek tek stantları ziyaret edip bilgi alması da işadamlarımızı ziyadesiyle memnun eder. Nitekim Sanayi Bakanlığı tarafından yapılan "En İyi Yabancı Sergiler" sıralamasında Türkiye ikinci olarak fuara damgasını vurur. Ödül töreni sırasında kendisine mikrofon uzatılan Fuar organizasyon yetkilisi Nüvit Becan Bey'in "2009 yılında bu fuarda birinciyiz" demesi gelecek yıl ne kadar iddialı olduğumuzu ortaya kor.

Fuar vesilesiyle ciddi iş bağlantıları olur. Türk ürünleri, Türk sunumu, Türk katılımcıların sempatik ve sevecen davranışları, 2008 Mozambik Fuarı'na damgasını vurur. Kırk dört yıl sonra ilk defa Türkiye'nin bu fuara katılması en çok da Mozambik'teki Türk öğretmenlerini memnun

eder. Okullarla kurulan kültür köprüsünden sonra şimdi de ticaret köprüsü kurulmuştur. Olması gereken de budur.

Bu fuarın olması için en çok da onlar gayret etmişlerdir. Fuar boyunca gece gündüz koşturup durmuşlardır. Fuar müdürü Manuel Mobate de, Türklerin bu fuarda ciddi bir imaj ortaya koyduğunun ve Mozambik pazarına hatırı sayılır bir katkıda bulduklarının altını çiziyor.

Özellikle makine reyonunda; neredeyse bütün makinelerin satılması; gıda, tekstil ve temizlik ürünlerinde bütün firmalarımızın ciddi bağlantılar yapması ülkemiz ve milletimiz adına çok sevindirici olmuştur.

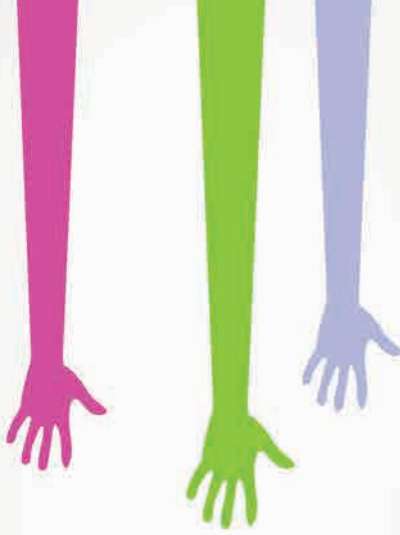
Arzumuz odur ki, Anadolu insanı işadamı, öğrencisi, öğretmeni, kadını ve erkeğiyle dünyanın ihtiyacı olan maddi manevi bütün ürünleri her yere taşıyın... Kalitemiz, farkımız, insanlığımız, sevgimiz, hayat felsefemiz her yerde tanınsın ve bilinsin.

Bu sevgi ve bu ilgiye dünyanın çok ihtiyacı var. Bu bilgileri bize ulaştıran Asım Öğretmenlerimize de... Çocuklarının; “Babacığım, bizi kime bırakıp gidiyorsun?” feryatları arasında Kazan’dan ayrılan ve perişan Alem-i İslam’ı, bütün Asya’yı baştan başa dolaşan müthiş seyyah Abdürreşid İbrahim, İstanbul’a uğradığında, merhum Akif’in ifade gücünü görünce;

“Sen bütün Asya’yı, Afrika’yı dolaşmalısın. Buzlu steplerde, kızgın çöllerde yaşayan Müslümanların ahvalini yakından görmelisin. Senin şiirlerin ilkbaharın feyzi gibi, donmuş ruhlara yeniden hayat verir. Onları görmeli, dinlemelisin. Onlar da seni görmeli ve dinlemeli.” der.

Akif “Vaiz Kürsüde” adlı şiirinde onu anlatır. Akif bütün bir Asya’yı dolaşamadı ama “Asım’ın Nesli” kıtalar arşınıyor. Diyar-ı gurbetteki “Asım’ın Nesli”nin Ramazanlarını kutluyoruz.

Fıtır Sadakası Vâcibtir

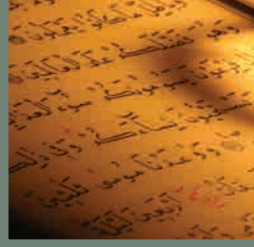
*“Namaz seni yolun yarısına ulaştırır.
Oruç, hükümdarın kapısına vardır. Sadaka-
ya gelince, hükümdarın huzuruna çıkarır.”*

Ömer b. Abdülaziz

Sadaka-i Fıtır, yaratılışın bir şükür ifadesi olmak üzere sevap kazanmak gayesiyle verilen Ramazan sadakasıdır. Hür, Müslüman ve asıl ihtiyacından fazla nisap miktarı bir mala sahip olan kişilerin vermesi gerekir. Sadaka-i fıtır, zekât gibi malın değil, başın zekâtıdır. Bunun için asıl ihtiyaçlardan fazla olan malın üzerinden bir yılın geçmesi ve ticaret malı olması şart değildir. Bayram sabahı zekât için gereken dinî zenginlik miktarı olan nisap miktarına malik olan kişiye bile sadaka-i fıtır vaciptir. Enson bayram namazına kadar vermek gerekir. Zekât kimlere verilirse sadaka-i fıtır da onlara verilir. Verirken niyet etmek gerekir. Fakire sadaka-i fıtır olduğunu söylemeye gerek yoktur. Sadaka-i fıtır öncelikle mükellefin bulunduğu yerdeki fakirlere verilmelidir. Başka yerlere göndermek mekruhtur. Gönderilecek olan kişiler akraba veya daha muhtaç kişilerse mekruh olmaz.

Ramazan orucu hicretin ikinci senesinde farz kılınmış ve sahabe-i kiram efendilerimiz, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) ile 9 yıl Ramazan orucu tutma bahtiyarlığı yaşamışlardı. Bu ne büyük bir saadet, bu ne büyük bir devletti. Acaba Asr-ı saadet Ramazanları nasıl beklenir, nasıl eda edilir, nasıl uğurlanırdı?

Resûl-i Ekrem Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) mübarek üç ayların girmesiyle beraber müminleri Ramazan'a hazırlamak için çeşitli taahhütlarda bulunur, gelecek ayın ne kadar önemli bir misafir olduğunu hatırlatarak gönülleri onu iştihakla karşılamaya hazırlardı.

Selmân-ı Fârisî (radıyallahu anh) naklediyor: Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Şaban ayının son gününde hutbe irad etti ve şöyle dedi: “Ey insanlar! Büyük ve mübarek bir ay sizi

gölgeledi. Öyle bir ay ki, bin aydan daha hayırlı olan kadir gecesi o aydadır. Yine öyle bir ay ki, Allah (Celle Celâluhû) gündüzlerinde oruç tutmayı farz kıldı, gecelerinde teravih namazı kılmayı nafîle kıldı. Kim bu ayda hayırlı bir işle Allah'a yaklaşırsa başka aylarda bir farz edâ etmiş gibi olur. Kim bu ayda farz olan bir ibadeti yerine getirirse başka zamanda yetmiş farz yerine getirmiş gibi sayılır. Bu ay sabır ayıdır. Sabrın karşılığı cennettir.”

Ubade bin Samit (radıyallahu anh) anlatıyor: Ramazan ayının başladığı bir günde Resûlullah şöyle buyurdu: “İşte bereket ayı Ramazan geldi. Artık Allah'ın rahmeti sizi kuşatır. O ay yeryüzüne bol bol rahmet iner. Günahlar affedilir. Dualar kabul olunur. Allah sizin iyilik ve ibadette yarışmanıza bakar da, bununla meleklerine karşı sizinle iftihar eder. Öyle ise, kulluğunuzla kendinizi Allah'a sevdiren. Asıl bedbaht olan da, bu ayda Allah'ın rahmetinden nasibini alamayandır.”

SAHURA TEŞVİN EDERDİ

Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem): “Sahur yemeğini yemek berekete sebeptir. Sizden biriniz bir yudum su içmekle de olsa sahuru terk etmesin. Çünkü sahura kalkıp yiyip, içene Allah rahmet etmekte ve melekler de istiğfarda bulunmaktadır.” buyurarak Ramazanda sahuru ihmal etmememiz gerektiğini ifade buyurmuşlardır.

İBADETE VE ÖZELLİKLE KUR'ÂN'A YOĞUNLAŞIRDI

Ramazan ahiret yolculuğunda biz kullar için hazinelerle dolu mübarek bir aydır. Onda birler bin olur. Onun saniye ve dakikaları eğer iyi değerlendirilebilirse kurtuluş beratı almaya vesiledir. Bundan dolayı Aleyhissalatu vesselam Efendimiz Ramazan ayına girince ibadette daha bir derinleşir, zikir ve tilaveti ayrı buudlara ererdi. Bu halini Ramazan'ın son on günü daha sıklaştırırdı.

Hz. Âişe validemiz bildiriyorlar:

“Resûlullah Ramazan’da son on günü girince geceleri ihya eder, ailesini ibadet için uyandırır, ibadete daha ehemmiyet verir, diğer vakitlerinden daha çok ibadet etmeye gayret ederdi.”

Her Ramazan, gecenin bir vaktinde Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), Cebrail (aleyhisselam)’la buluşur, ve her ikisi nöbetleşe Kur’an okurlardı. Bu hadiseye “arz” deniyor ki, Habibullah’ın (sallallahu aleyhi ve sellem) Hakk’a yürüdüğü sene iki defa gerçekleşmişti. Biz bu hadiseyi bugün mukabeleler ile yaşatmaya devam ediyoruz.

CÖMERTLİNTE RÜZGÂR GİBİ ESERDİ

Efendimizin yeğeni İbn Abbas (radiyallahu anh) naklediyor. “Resûlullah hayır hususunda insanların en cömerdi idi. En cömert olduğu zaman da Ramazan ayı idi. Cibril her sene O’nunla Ramazanda karşılaşır ve bu Ramazan boyu sürerdi. Cibrille karşılaştığı zaman Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) hayır hususunda esen rüzgârdan daha cömert olurdu.”

TERAVİH NAMAZI KILARLARDI

Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), Ramazan’ın ekstra hediyeslerinden teravih namazının ehemmiyeti üzerinde durmuş, müminlerin bu namazdan da olabildiğince nasiplenmesini tavsiye buyurmuşlardı. Bu konuda: “ Kim mükafatını Allah’tan umarak Teravih namazını kılsa geçmiş küçük günahları affolur.” demişlerdi.

Efendimizin yeğeni İbn Abbas (radiyallahu anh) naklediyor. “Resûlullah hayır hususunda insanların en cömerdi idi. En cömert olduğu zaman da Ramazan ayı idi...”

İFTARDA ACELE EDERLERDİ

Hz. Âişe annemiz (radiyallahu anhâ) “Allah Resûlünün vefatından sonra bu ümmete gelen ilk bela karın tokluğu olmuştur” diyerek az yememiz gerektiğine işaret etmiştir. Bundan dolayı iftar sofrası da olsa ölçüyü kaçırmamalı, sünnete uygun hareket etmeliyiz.

* Hz. Enes (radiyallahu anh) anlatıyor: “Resûlullah (aleyhissalatu vesselam) akşam namazını kılmazdan önce birkaç taze hurma ile orucunu açardı. Eğer taze hurma yoksa kuru hurma ile açardı. Eğer kuru hurma da bulamazsa birkaç yudum su yudumlardı.”

* Mervan İbn Salim, İbn Ömer (radiyallahu anhumâ)’dan naklediyor: “Resûlullah aleyhissalatu vesselam orucunu açınca şöyle derdi: “Susuzluk gitti, damarlar ıslandı, inşaallah sevap kesinleşti.”

İTİKAF GİRELERDİ

İtikaf; mescid ve mescid hükmünde bir yerde ibadet niyetiyle ikamet etmek demektir. İtikaf sünnetini Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) hayatı boyunca her Ramazan uygulamıştır.

Hz Âişe (radiyallahu anhâ) şöyle diyor: “Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) vefat edinceye kadar Ramazan’ın son on gününde itikafa girer ve derdi ki: “Kadir gecesini Ramazan’ın son on gününde arayın.” Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) dan sonra, zevceleri de itikafa girdiler.”

Resûlullah’ın itikafı konusunda Ebu Hureyre (radiyallahu anh) şöyle diyor:”Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm) her Ramazanda on gün itikafa girerdi. Vefat ettiği yılda ise yirmi gün itikafa girdi.”

İbnu Ömer (radiyallahu anhuma)’nın anlattığına

göre: “Resûlullah (aleyhissalatu vesselam) itikafa girince, yatağı veya karyolası onun için, Mescid-i Nebevî’deki tevbe sütununun gerisine konulurdu.”

ŞEVVÂLDE ALTI GÜN ORUÇ TUTARDI

Kamerî aylardan olan Şevval, Ramazan’dan sonra gelen ayın adıdır. Bu ayda da altı gün oruç tutmak sünnettir. Zira Efendimiz (aleyhissalatu vesselâm) bir hadislerinde: “Her kim Ramazan orucunu tutar da sonra buna Şevval ayından altı gün ilave ederse, bütün yılı oruçlu geçirmiş gibi olur.” buyurmuştur.

*Resûlullah
(aleyhissalâtu
vesselâm) vefat
edinceye kadar
Ramazan’ın
son on gününde
itikafa girer ve
derdi ki: “Ka-
dir gecesini
Ramazan’ın
son on gününde
araym.*

Sizin Orucunuz Hangisi?

Üç çeşit oruç vardır: Ruhun orucu, aşırı ihtiraslardan uzak bulunmak ve kanaat sahibi olmaktır. Aklın orucu, heva ve heveslere aykırı hareket etmektir. Nefsin orucu, yeme içme ve harama karşı perhizkâr olmaktır.

“Oruç kalkandır” hadisi oruç, insanla mâsivâ yani, insanla Allah’tan gayri şeyler arasında perde olmalıdır şeklinde yorumlanmıştır.

Hız. Mevlâna şöyle der: Oruç, ağız bağlamaya karşı gönül gözünün açılmasına yarar. Can gözünün açılması, bedenî güçleri etkisiz hâle getirmekle mümkün olur.

Gönül gözü kör olanları hiçbir ibadet aydınlatamaz.

“Mevlâna’ya göre oruç ibadetlerin en büyüğüdür, insanları mîraca götüren buraktır, Kur’ân’ın sırrıdır. İnsanların arzuları ve nefisleriyle yaptıkları savaştır; onlara taze can bağışlar, insanların insanlığını olgunlaştırır. Varlıkta yokluğa ulaştırır.”

Sizin orucunuz bu oruçlardan hangisine giriyor?

Ramazan ayına mahsus olan Teravih namazının kelime anlamı “dinlendirmek, rahata erdirmek”tir. Teravih kelimesi çoğul bir kelime olup tekili “terviha”dır. Kelimenin anlamından yola çıkarak teravihin ve genelde namazın nasıl kılınması gerektiği üzerinde biraz düşünelim.

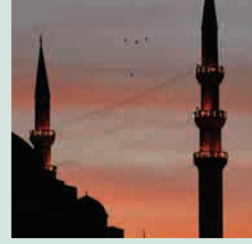
Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) namaz vakti geldiğinde Hz. Bilal’e ezan okuması için şöyle derlerdi: “Erihnâ yâ Bilal!” Yani “Bizi rahatlat, bir ezan oku ki onun verdiği manevi hazla namaza hazırlanalım, zahir ve batınımızı dünyadan çekip Allah’a müteveccih olalım. Kalplerin huzuru, gönüllerin itminanı Allah’ın zikrindedir. En büyük

zikir de namazdır. O halde gönüllerimizin ilacı namazımızı eda edelim. Fakat namazı geçiştirme, eğilip kalkma şeklinde değil de duya duya, bütün latife ve hislerimizin istifade edeceği şekilde kılalım ki gerçekten huzura ve istirahate erelim.”

İşte teravih namazı da manasında gizli olan bu anlamla ruhlarımıza dinginlik ve huzur vermesi için Ramazan gecelerine armağan edilmiştir. Bir ay boyunca gündüzleri midemizi dinlendirirken geceleri de ruhumuzu ve bedenimizi teravihle dinlendiririz. Bundan dolayı teravihi ismine layık bir şekilde dinlendirici bir namaz olarak kılmalıyız. Acele etmeden, iki veya dört rekâta bir selam vererek, aralarda ilahiler, evrad u ezkârla zikrimizi çeşitlendirmeliyiz.

Teravih namazını kılmak, âkil, baliğ, erkek ve kadın Müslüman için sünnet-i müekkededir. Teravih, Peygamber Efendimiz'in sünneti olup, aynı zamanda İslâm dininin şiarlarından ve zahiri alâmetlerinden kabul edilmiştir. Farzların cemaatle kılınması İslâm'ın şiarı olduğu gibi, teravihin cemaatle kılınması da, bu sünnetin sembolü olmuştur. Sahabenin icmâi ile 20 rekâttır ve cemaatle kılınması daha faziletlidir. Dünden bugüne 20 rekât olarak ve tercihan cemaatle kılınagelmıştır.

Hız. Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), birçok hadislerinde Ramazan gecelerinde ibadeti teşvik etmiştir: “Kim Ramazan'da inanarak ve sevabını Allah'tan bekleyerek, O'nun rızasını kazanmak için kıyam ederse (teravih kılarsa), geçmiş günahları bağışlanır.”, “Allah, Ramazan ayında oruç tutmamızı farz kıldı. Ben de, Ramazan gecelerinde kıyam etmenizi (teravih namazı kılmanızı) sünnet kıldım. Kim, inanarak ve sevabını Allah'tan bekleyerek ihlâsla oruç tutar ve kıyam ederse (teravih namazı kılarsa), annesinden doğduğu günkü gibi günahlarından temiz hâle gelir.”

Oruç ruha riyazat, cesede de perhiz yaptırır.

Oruç vasıtasıyla ruh, akıl ve sır gibi latifeler çok terakki eder, midenin ağlamasına karşılık onlar masum bir şekilde gülerler.

Oruç, vücut fabrikamızın dinlenmesine, eskimemesine ve mükemmel bir şekilde çalışmasına vesiledir.

Oruç, ruh ve bedeni dinlendirir.

Oruç, hastalıklara karşı korur.

Oruç, insanın maddî meyillerinin esiri olmaması, nefsinin dizginlerine sahip bir hayat yaşaması için ruhun cesede hakimiyetini temin edecek en tesirli yoldur.

Oruç, vücudun hastalıklara karşı dayanıklılığını artırır.

Şişmanlık kanın deverânına, beynin yavaş çalışmasına sebep olmasına rağmen; oruç, hem bu derlere çare hem de sevap kazanmaya önemli bir vesiledir.

Oruç, insana yaratılış gagesini hatırlatır, onu Rahmanî şeyler yapmaya sevk eder, aç-susuz kalmasına rağmen tarifi mümkün olmayan lezzetler hissettirir, kötülükleri hoş göstermeyip ondan kaçınmayı ve ondan hoşlanmamayı hissettirir ve rûhî tarafını takviye eder.

Oruç, Cenab-ı Hak'la buluşmayı hatırlatır. Oruçlu insan, bütün gün şehvetini, yemesini ve içmesini, O'nun için bıraktığı Rabbisine kavuşmayı düşünür.

Oruç tutan bir mümin, sabahtan akşama kadar yemeyip içmemesiyle, şehvetine hakim olmasıyla, gıybet ve zulümden kaçınmasıyla âdeta melekler gibi bir keyfiyet kazanır.

Oruç insana nimetlerin değerini öğretir. Nimetler içinde yüzen insan, oruçla onların kıymetini ve ehemmiyetini anlar, şükrünü eda etmeye çalışır.

Oruç, insanı düzen ve intizama alıştıır.

Nefsi kendi kontrolü altına almanın uygulamalı olarak sembolü oruçtur.

İstediği Şeyi, aklına geldiği zaman hiçbir sınırlama getirmeden yapmaya aliŐan kişi, oruçlu olduğunda mecburen akŐamın olmasını bekleyecek, dolayısıyla bu beklemeyle o, iktisat etmeyi 6đrenecek, sorumsuzca yaŐamaktan uzaklaŐmıŐ olacaktır.

Yemek cesedi beslediği gibi, oruç da ruhu besler. Yemek yenmeyince hayatı devam ettirmek nasıl zor ise, oruç tutmadan da ruhanı hayatı devam ettirmek o kadar zordur. Oruç tutmayanlar, cesetlerinin altında kalır ve istenen 6lşde ruhanı olgunluğa ulaŐamazlar...

Oruç, g6nahlara karşı bir kefil ve teminat h6km6ndedir. Bazı kimseler için, onları sapmaktan koruyucu bir perdedir. Evet oruç, bir kalkan gibi sahibini koruyan, onun cennete girmesine yardım için cennet surlarında sırlı bir kapı haline gelen ve elinde k6sesi bir s6ki gibi ona kevserler sunan bir kutlu yoldaŐtır.

Oruç sayesinde (hususiyile Ramazan'da) insan, sosyal hayatta diğer insanlarla řeŐitli bağlar kurmuŐ olur.

Oruç kiŐide cismanı arzulara karşı koyma melekesini geliştirir. İnsan oruçlu olduğu anlarda her t6rl6 negatif istek ve meyillere engel olmaya g6ç yetirdiği gibi, kazandığı bu direnşle oruçlu olmadığı zamanlarda da bu t6r istek ve meyillere engel olmaya g6ç yetirebilir.

İnsan oruçla, nefsinin, Cenab-ı Hakk karşısında serkeşlikten kurtarır ve itaat eden bir kul haline getirir. Oruç tutan herkes, oruçlu olmadığı günlere oranla, vicdanında daha bir melekleştiğini hissedebilir. Yine herkes anlar ki, izin verilmedikçe en küçük bir şeyi dahi yapamaz, elini suya uzatamaz ve bu vesileyle de kendinin mâlik değil memlûk (yani sahip değil, sahip olunan); hür değil kul ve köle olduğunu anlar. Neticede nihayetsiz aczini, fakrını, kusurunu görür ve manevî bir şükür eliyle rahmet kapısını çalmaya hazırlanır. Yeter ki oruç dinin öngördüğü ölçüler içinde tutulabilsin.

Oruç ahde vefayı (verilen sözde durmayı) öğretir.

Oruç, gizli ve açık her zaman emanete riayet edilmesini öğretir. Oruçlu, sabahtan akşama kadar Allah'ın izin verdiği alanda olmaya riayet eder. Bütün imkânlar hazır olmasına, hiç kimse görmemesine rağmen mümin, orucunu devam ettirir.

Oruç dilenciliği de önler.

Oruç insanı sabra alıştıırır. Oruç, sıkıntı ve ızdıraplar karşısında, boynu eğilmeyen, kendine hâkim olan, kendisine takdim edilen bir kısım vaadler karşısında gerçek ve hak bildiği prensiplerden asla fedakârlık etmeyen mükemmel ve ideal insanlar meydana getirir.

Dini kontrol altında tutmanın en etkili yolu oruçtur.

Oruçla insan, nefsin kendisine fısıldamaya çalıştığı şeytanî vesveselerin önüne bir set çeker, onun zimamını kendi eline alır, nefsi yönlendirmeye çalışır.

İnfak Mevsimi: Ramazan

*Zekâtı verilen
mal, Allah'ın
teminatı altında ve
Resûlü'nün müj-
deleriyle, eksilme
değil bilakis artma
durumundadır:
Zaten, yaşanmış ve
yaşanmakta olan
birçok hâdise de
bunun açık delilidir.*

Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) sadaka ve zekâtın malı eksiltmediği bilakis artmasına sebep olduğu üzerinde ısrarla durmuştur: “Sadaka (zekât), maldan hiçbir şey noksanlaştırmaz.” Resûlullah’ın (sallallahu aleyhi ve sellem) bu ifadesinden, Allah’ın mala bereket vermesi neticesinde, görünüşteki noksanlaşmanın, bu bereketle giderilmesi anlaşılabilir gibi; getirdiği sevap cihetiyle, az fedakârlıkla çok sevap kazandırması da anlaşılabilir.

Zekâtın hem Hakk’a hem de halka karşı bir te’minât unsuru olduğunu Muhbir-i Sadık olan Efendimiz’den (sallallahu aleyhi ve sellem) öğrenmekteyiz: “Mallarınızı zekâtla koruyun, hastalarınızı sadaka ile tedavi edin, belalara karşı duâlarla hazırlıklı olun.”

Yani fakirin eli ve dili zekâtla başkalarına zarar veremez hâle gelecek ve siz, başkaldırmaya müheyya bir sınıfın önünü, hem de daha onun aklına kötü duygular gelip taht kurmadan evvel izale etmiş; malınızı, sağlam kalelerin, yüksek surların koruması altına almış ve onu emniyete, güvene kavuşturmuş olacaksınız.

“İnfak et ki, infaka mazhar olasın.” diyen Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), sadakanın, Allah tarafından artırılacağını da şu ifadeleriyle anlatmakta-

Sürekli başkalarının mutluluğunu düşünmekten ömrü boyu kendini düşünmeye fırsat bulamamıştı. Zaten, insanları mesud görmek kadar, O'nu mesud edecek bir başka zevk de yoktu. Diğergâmlığında, en son sırayı da kendi hanesi, kendi yakınları teşkil ediyordu.

dır: “En temizinden -ki Allah en temizini kabul eder- veren birisinin sadakasını Rahman olan Allah alır. Bu bir hurma bile olsa, Rahman’ın elinde öyle bereketlenir ki, Uhud’dan daha büyük olur. Aynen sizden biriniz, tayını veya deve yavrusunu besleyip büyüttüğü gibi, Allah da (celle celâluhû) sizin sadakalarınızı öyle geliştirir.”

İbn Abbas’ın ifadesiyle, bilhassa Ramazan ayında O, önüne kattığı her şeyi sürükleyip götüren bir rüzgar gibi cömert kesilirdi. Yani, elinde-avucunda kalan en son şeyleri de dağıtıverirdi. Bu bir ruh ve irade meselesiydi. O, kendi için yaşamaz, hep ayyar için yaşardı. Sürekli başkalarının mutluluğunu düşünmekten ömür boyu kendini düşünmeye fırsat bulamamıştı. Zaten, insanları mesud görmek kadar, O’nu mesud edecek bir başka zevk de yoktu. Diğergâmlığında, en son sırayı da kendi hanesi, kendi yakınları teşkil ediyordu. Yani, O, evvela, kendisine uzak olanlardan başlayıp ilgisini, alâkasını bezlediyor, en sonunda sıra kendi yakınlarına geliyordu. Ganimet mi taksim edilecek, Bedir ve Uhud’da bulunup şehid düşenlerin ailelerine öncelik tanınıyordu. Ve sık sık, kendi hanesindekilere: “Ben onlara vermeden size hiçbir şey veremem.” diyordu.

Görüldüğü gibi zekâtı verilen mal, Allah’ın teminatı altında ve Resûlü’nün müjdeleriyle, eksilme değil bilakis artma durumundadır: Zaten, yaşanmış ve yaşanmakta olan birçok hâdise de bunun açık delilidir.

Yâ Rab, şu muazzam Ramazan hürmetine,
Kaldır aradan vahdete hâil ne ise.
Yâ Rab, şu asırlarca süren tefrikadan
Artık ezilip düşmesin ümmet ye'se
Mâdem ki verdin bize bir ruh-ı nevin
Yâ Rab, daha bir nefha-i te'yîd insin.

*(ruh-ı nevîn: yeni bir ruh
nefha-i te'yîd: destek nefesi)*

Necip Fazıl Kısakürek

1- Bosna'da Ramazan Bir Başka Geçiyor

Ramazan ayı sadece İslam dünyasına değil, Müslüman nüfusun yaşadığı her yere rahmet ve bereketiyle geliyor. Müslüman olan beldelere ise yansımaları tamamen farklı oluyor. Çarşısından, camilerine, iftarından teravihine kadar her İslam coğrafyasında ramazan ayı aynı hissi veriyor insana. Yüzler gülüyor, orucun verdiği manevi haz ile insanlar birbirlerine daha candan ciğerden yaklaşıyor. Uzakdoğu'dan Balkanlara, Afrika'dan Sibiryaya'ya kadar bu canlılığı görmek mümkün.

Ecdat yadigânı Balkanlardan Bosna'da Ramazan geçirmenin tadı ise daha bir farklı oluyor. Ramazan ayı kendine has bir kültür ve geleneğe dönüşmüş. Kandillerle ışıklandırılan minareler, çarşıda süslenen vitrinler Ramazan'a ayrı bir renk

katıyor. Bosna'da Osmanlı'dan kalma âdetler hâlâ yaşatılıyor. Genç-yaşlı bütün Müslümanlar Ramazanın ruhuna uygun 'Ramazan şerif mübarek olsun' diyerek birbirlerini tebrik ediyor. İstanbul'da Ankara'da veya herhangi bir Anadolu kasabasında olduğu gibi Bosna'da da ramazan ayı gelmeden hazırlıklara başlanıyor. Osmanlı döneminden kalma Başçarşı ve oraya uzanan bütün sokak ve caddeler adeta bir gelinlik gibi süslenirken şehirdeki bütün camiler ışıklandırılıyor. Birçok şehirde her yaştan binlerce insanın doldurduğu stadyum veya salonlarda verilen dini musiki konserleri, vatandaşlara manevi doping yapıyor. Medreselerde okuyan talebeler en ücra köylere kadar ulaşarak ramazanda din hizmeti veriyor.

Başçarşı civarında iftarın yaklaşmasıyla yoğun bir hareketlilik başlıyor. Özellikle çoğunluğu köfte satan lokantalarda erkenden yer kapma telaşı yaşanıyor. Oruç açmak için bekleyen tanıdık tanımadık herkes birbirine "kabul olsun"

duasında bulunuyor. İftar saatini bildiren şerefelerin ışıklarının yanması ve okunan ezanlarla oruçlar açılıyor. Ezanla birlikte kısa süreliğine sona eren koşuşturmaların yerini çatal bıçak sesleri alıyor. İftar yemekleri yenilince sıra geliyor tatlıya. Bizde olduğu gibi lokantalar her alana el atmamış. Tatlılar tatlıcılarda yeniliyor, çaylar ve kahveler özel mekanlarda içiliyor. İki lokum eşliğinde sunumu cezveyle yapılan kahveler içildikten sonra ise akşam ve teravih namazını eda etmek için tarihi Begova Camii'nin yolu tutuluyor. Osmanlı döneminden kalan bu ve buna benzer camilerin avluları Eyüp Sultanı aratmıyor. Şadırvanlarıyla, cami avlusunda koşturan çocuklarıyla tıpkı İstanbul camileri gibi. Hiç yabancılık hissetmiyorsunuz. Teravih namazından çıkan vatandaşlar, çevredeki kahvelerde çay ve kahve içerek sohbet ediyor. Geç vakitlere kadar devam eden sohbetler börekçilerde sahur yemeği ile devam ediyor. İmsak vaktinin çıkmasıyla birlikte elinde Kur'an-ı Kerim'ini alan Saraybosnalılar Begova Camii'nin yolunu tutuyor.

İki lokum eşliğinde sunumu cezveyle yapılan kahveler içildikten sonra ise akşam ve teravih namazını eda etmek için tarihi Begova Camii'nin yolu tutuluyor.

Sahurdan sonra okunan hatmi dinlemek isteyenler camiye dolduruyor

Başta teravihler olmak üzere sabah namazları da dahil beş vakit namaza bayanlar ve erkekler birlikte iştirak ediyor. Begova Camii'nde sahur vaktinden sonra okunan mukabelenin ise ayrı bir önemi var. Sahurunu yapan halk, bayan

erkek mukabeleyi takip etmek için camiye dolduruyor. Aralarında Tıp Fakültesi Hastanesi Başhekimi Prof. Dr. Faris Gavrankapetanoviç'in de bulunduğu 10 hafız mukabele okuyor. Birbirinden güzel Kur'an okuyan ve aralarında tıp doktoru profesörlerin de bulunduğu 10 hafız ikişer sayfa olmak üzere bir cüzü tamamlıyor. Yapılan duadan sonra sabah namazı kılınıyor ve ardından cemaat evlerinin yolunu tutuyor.

Kadir Gecesinde cami avlusunda kahve ikram ediliyor. Kadir Gecesi 2 metre boyundaki dev cezvede pişirilen kahve, Başçarşı'daki Begova Camii'nin avlusunda halka ikram ediliyor. Bayramın yaklaştığı günlerde insanlar yine Begova Camii'nin bahçesinde kurulan fitre ve zekat ödeme merkezinde uzun kuyruklar oluşturuyor.

Osmanlı'dan kalan usulle niyetlenilerek kılınan bayram namazlarının ardından birbirleriyle bayramlaşan ve hiç Türkçe bilmeyen bu Müslümanların arasında sadece 'Bayram şerif mübarek ola!' ve 'Allah razı ola!' cümleleri duyuluyor.

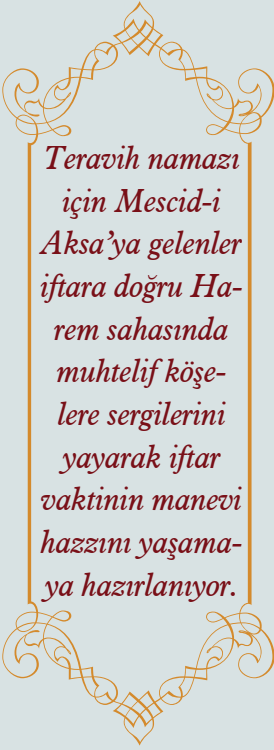
Bizi komünizm belasından Ramazanlar korudu

Kıldığımız bir teravih namazının ardından Begova camii imamlığını yapan ve aynı zamanda Bosna Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı olan İsmet Spahiç'in odasına çıkıyoruz. Spahiç, Ramazan ayının Bosna'da kendine has bir havası olduğunu söylüyor. Her türlü ibadetin yasal olduğu Komünizm döneminde de Ramazan aylarının dolu dolu geçtiğini aktaran Spahiç, "Komünizmin her türlü olumsuzluğuna rağmen inancımızın korunmasında en büyük faktör Ramazan ayıdır." diyor. Spahiç, "Bugün bir millet olarak varlığımızı sürdürüyorsak bunda en büyük katkı Ramazan aylarında tutulan oruç, okunan mukabelelerdir." şeklinde konuşuyor. Sahur vaktinden sonra Saraybosna'nın merkez camii konumunda olan Begova Camii'nde okunan mukabelelerin yüz yıllardır sürdürüldüğünü aktaran Spahiç şunları anlatıyor: "Mukabele geleneği Komünizim zamanında sürdürüldüğü gibi 1990'lı yıllarda yaşanan şiddetli savaşta bile kesintiye uğramadı. Bir gecede caminin avlusuna beş altı bomba düşerken içerde mukabele okunuyor ve cemaat mukabeleyi takip ediyordu. Okunan mukabeleler bizim maneviyatımızı kuvvetlendirdi, ordumuzun moralini yükseltti." Spahiç, "Savaşın en hızlı olduğu günlerde yine mukabele okunup namaz kılındı. Camiden çıktığımız bir sırada caminin avlusuna aynı anda dört top mermisi düştü. 30 tane güvercin ölmesine rağmen hafızlardan hiç birisi yara dahi almadan kurtuldu. Biz bunu okuduğumuz mukabelelerin bizi koruduğuna yorumladık." şeklinde konuşuyor.

2- MESCİDİ AKSADA TERAVİH

Ramazanla birlikte hafifleyen baskı ve öfke, Müslümanların yaşadığı semtlerinde rengârenk ışıklar ve kandiller dikkat çekiyor. Kudüs'te teravih ise bir başka hissediliyor. Ramazan'da İsrail yönetiminin güvenlik tedbirlerini biraz hafifletmesi ile Kudüs ahalisi Mescid-i Aksa'da, Mirac'ın yurdunda iftarın ve teravihin manevi hazzını yaşamak istiyor. Eski şehrin Harem'e uzanan ve binlerce yıllık tarihin izlerini taşıyan taşlı ve kemerli yolları, Müslüman nüfusun yaşadığı mahalleleri, Harem-i Şerifin Babüssilsile, Babülhıtta, Babülkattanin, Babülesbat kapılarına bağlanan sokak-

Teravih namazı için Mescid-i Aksa'ya gelenler iftara doğru Harem sahasında muhtelif köşelere sergilerini yayarak iftar vaktinin manevi hazzını yaşamaya hazırlanıyor.

lar rengârenk lambalar ve kandiller ile bezeniyor. Yol kenarlarına kurulan seyyar kahvehanelerde teravih sonrası nargileler fokurduyor, sahlepler kaynıyor. Kudüs'ün lezzetli narları ile tepelime dolu tezgâhlarda nar suları sıkılıp içiliyor. Teravih namazı için Mescid-i Aksa'ya gelenler iftara doğru Harem sahasında muhtelif köşelere sergilerini yayarak iftar vaktinin manevi hazzını yaşamaya hazırlanıyor. Hayır sahiplerinin katkıları ile düzenli yer sofraları oluşturulup Eriha hurması ve karton kutularda getirilen hafif sıcak yemekler dağıtılıyor. Bu sofralara "Maidetür-Rahman" "Rahman'ın sofraları, deniyor. İftar vakti niyazlarına Mescid-i Aksa'nın bugününü kaplayan hüznü hakim oluyor. Dualara önce Beytül Makdis'in muhafazası dilekleri damgasını vuruyor.

Mescid-i Aksa'da teravih iki aşamada kılınıyor. Yatsı namazından sonra sünnette varid olduğu üzere muhtelif teravih kılınma şekillerinden ilk 8 rekat kılınıp bir süre bekleniyor. Bu kadar ile iktifa edenlerin ayrılmasından sonra kalanlar ile 20 rekat tamamlanıyor.

3- 20 SAATE YAKIN ORUÇ TUTULAN SİBİRYA'DA RAMAZAN

Yaz aylarında gündüzlerin gecelere oranla çok çok uzun olduğu Sibiry'a'da Ramazan ayı daha farklı geçiyor. Sibiry'a Müftüsü Tahir Samadov, memleketinde Ramazan ayının ifasını anlatırken en büyük sıkıntılarının günlerin uzun olmasından dertli. Samadov, Ramazan'ın kış aylarına denk geldiği yıllarda kimsenin acıkma hissini tatmadan iftar saatinin geldiğini yaz aylarında ise gerçek orucun tutulacağını dile getiriyor. "Şimdiye kadar Ramazan ayı kış mevsimine geldiği için biz çok rahat-tık. Sibiry'a'da kışın oruç tutmak kolay; ama yazın işimiz zor.

Ramazan ayları artık yazıya denk geliyor. Dolayısıyla biz günün 20 saatini oruç tutarak geçireceğiz." diyen Samadov, yaz aylarında Sibiry'a'da yaşayan Müslüman-ların yatsının abdestiyle sabah namazını kıldıklarını be-lirtiyor. Samadov, "Kışın iftar saatimiz 14.30 sularında. Yazın imsak vakti gece birde, iftar vakti ise 22.30'da ola-cak. Biz günün neredeyse 20 saatini oruçlu geçireceğiz." diyor. Sibiry'a'da 8 ay kış yaşıyor. Yazın güneş nere-deyse hiç batmıyor. Gece yarısından sonra hava hafif kararıyor sonra tekrar açıyor. Yatsı ve sabah namazı bi-tişik, arada yarım saatlik süre bulunuyor.

Ramazan İlmihâli

Orucun anlamı

Oruç; “tan yerinin ağarmasından güneşin batma vaktine kadar, bir gaye uğruna bilinçli bir şekilde yeme, içme ve cinsel ilişkiden uzak durup nefsi dizginlemek.” demektir.

Oruç tutmanın farz olduğu kimseler

Oruç ibadeti ile belli başlı özelliklere sahip olan kimseler mükellef tutulmuştur. Bu özellikler şunlardır: Müslüman olmak, ergenlik çağında ve akıllı olmak, oruç tutmaya güç yetirmek ve yolcu olmamak.

Oruç tutmanın farz olmadığı durumlar

Yolculuk, hastalık, gebelik ve çocuk emzirmek hali, aşırı yaşlılık, aşırı açlık ve susuzluk, ikrah (zorlama hali)

Oruçlunun yolcu olma durumu

Gittikleri yerde 15 günden az kalmaya niyet edenler oruçlarını tutmayabilirler. Ancak on beş günden fazla kalmaya niyet ederlerse veya on beş günden fazla kalmaları gerektiğini öğrenirlerse gittikleri yerde oruç tutmaları farzdır.

Kadınların özel halleri

Kadınlardan hayız ve nifaslı olanlar bu dönemlerinde bazı ibadetlerden muaf tutulmuşlardır. Böyle bir durumda kadın oruç tutmayacak, namaz kılmayacaktır. Ancak bu devre Ramazan'a denk gelirse, tutamadığı gün sayısınca başka zaman tutacaktır.

Hastalık ve oruç

Hastalık, insanın hayatî fonksiyonlarının muntazam şekilde seyir etmemesi veya etraftan gelen uyarılara cevap verilmeme halidir. Hastalık, oldukça ciddi ve tedavi gerektiren bir durum olabileceği gibi basit bir rahatsızlık da olabilir. Bu ayırımı yapmayı yani oruç tutup tutmaması gereken kimseleri ayırmayı İslâm, Tabib-i Müslim-i Hâzık'a, (müslüman mütehasıs (uzman) hekime (doktora)) bırakmıştır. Bundan dolayı rastgele bir kimseye danışarak oruç tutmamak Allah katında o şahsa manevî mesuliyet yükler.

Oruç tutmanın yasak edildiği durumlar

Peşi peşine tutulan oruç, her gün tutulan oruç, şek günü tutulan oruç, bayram ve teşrik günlerinde tutulan oruç, sadece cuma günü tutulan oruç, hayız ve nifaslıların oruç tutması...

Sahuru geciktirmek, iftarı erken yapmak

Bu mevzuyla alâkalı olarak Efendimiz (aleyhissalâtu vesselâm): "İftarı acele yapıp, sahurı tehir ettikleri (geciktirdikleri) müddetçe ümmetim hayır üzerindedir." (Ebu Davud, Savm, 21; Ahmed b. Hanbel, Müsned, 2/450) buyurmuşlardır. Burada belirtmek gerekir ki, sahurun geciktirilmesi demek, imsak vaktini de aşacak derecede yiyip içmek demek değildir. Sahuru son vak-

tinde yemek demektir. İftara acele etmek ise akşam ezanla birlikte iftarı hurma veya su ile hemen açmak demektir.

İftar vaktinde dua

Bazı kimseler vardır ki, dualarına icabet edilir, elleri geriye boş olarak dönmez. İşte bunlardan birisi de iftar vaktinde ellerini Cenab-ı Allah'a açıp yalvaran insandır. Zira Peygamberimiz (aleyhissalâtu vesselâm): “Üç kişi vardır ki, bunların duaları reddolunmaz. Bunlar, oruçlunun iftar vaktindeki duası, adil olan imamın duası ve bir de mazlumun duasıdır.” (Tirmizi, Deavat, 128, 130) buyurmuşlardır.

Oruç ve niyet

Niyet kalp ile yapılır. Dil ile yapılması müstehaptır. Ramazan oruçlarında akşamdan itibaren gündüz kuşluk vaktine kadar niyet edilebilir. Oruca niyet etmiş olursa da orucun başlama vakti imsak vaktidir. Bundan dolayı imsak vaktine kadar yiyip içmekle hem oruç hem de niyet bozulmaz.

Orucu bozmayan şeyler nelerdir?

* Unutarak yemek içmek ve cinsî münasebette bulunmak,

unutarak yapılan bu işler orucu bozmez. Ancak oruçlu olduğunu hatırladığı anda, bu işleri yapmayı bırakması gerekir.

* Uyurken ihtilâm olmak.

* Hanımını öpmek, elle tutmak, okşamak.. Bu durumda meni gelmedikçe oruç bozulmaz.

* Kadına el sürmeden sadece bakmak veya şehevî konuları düşünmek sebebiyle tahrik olup meninin gelmesi.

* Gecedan cünüp olan kimsenin, yıkanmayı sahurdan sonraya, oruçlu vaktine bırakması.

* Ağza gelen balgamı yutmak.

* Kafasından burnun içine gelen akıntıyı çekip yutmak.

* Denize, yahut başka bir suya dalınca, kulağa su kaçması.

* İstek dışı olarak boğaza sigara dumanı gibi keyif verici bir duman girmesi.

* Boğaza toz veya sinek kaçımsı. Gözyaşı veya yüz teri ağza girecek olsa, eğer bir-iki damla kadarsa orucu bozmaz. Ancak tuzluluğu bütün ağız içinde hissedilecek kadar çok olup oruç hatırda iken yutulursa orucu bozar.

* Sahurdan dişleri arasında kalmış nohut tanesinden küçük bir şeyi yutmak.. Nohut tanesinden büyük olursa orucu bozar.

* Hariçten susam veya buğday tanesi kadar bir şeyi ağza alıp yavaş yavaş ve tadı boğaza varmayacak şekilde çiğneyip yok etmek.

* Kan aldirmek.

* Göze sürme çekmek.

* Derideki gözeneklerden içeri giren şeyler orucu bozmez. Buna binaen, vücuda sürülen yağ veya yıkılıp soğukluğu içeri nüfuz eden su, orucu bozmez. Çünkü bunlar yoluyla içeri girerler.

* Baş veya karındaki bir yaraya konulan ilâç, vücuttan içeri girmedikçe oruç bozulmaz.

* Abdestte ağza su verip geri boşalttıktan sonra, arta kalan yaşlığın tükürük ile beraber yutulması orucu bozmaz.

Enjeksiyon, aşı, serum, iğne ve oruç

Çiçek aşısı gibi deri üzerinden yapılan aşılamalar, orucu bozmez. Çünkü deri vücudun dış kısmındadır. İğneyle vücudun içine ilâç ve su gibi maddeler enjekte edilirse oruç bozulur. Dinimiz, hasta ve tedavi sürecinde olan kişilerin oruç tutmamalarına izin vermektedir. Bu nedenle, tedavisi devam eden kimseler, sağlıklarına kavuşup, tedavileri tamamlanıncaya kadar oruçlarını erteleyebilirler. Bununla birlikte, Ramazan ayında herkesle birlikte oruca devam etmeyi arzu ediyorlar ve oruç tutmalarına başka bir engelleri de bulunmuyorsa, iğnelerini iftardan sonra yaptırmaları yerinde olur.

İğnenin orucu bozup bozmayacağı, kullanılış maksadına göre değerlendirilebilir. Ağrıyı dindirmek, tedavi etmek, vücudun direncini artırmak, gıda vermek gibi maksatlara enjeksiyon yapılmaktadır. Gıda ve keyif verici olmayan enjeksiyonlar, yemek ve içmek anlamına gelmediklerinden orucu bozmazlar. Ancak gıda ve/veya keyif verici enjeksiyonlar orucu bozar. Hastaya serum veya kan verilmesi de, aynı hükme tabidir.

Anestezi, endoskopi, kolonoskopi, ultrason ve oruç

Lokal anestezi, orucun sihhatine engel değildir. Bölgesel ve genel anestezide serum verildiği için oruç bozulur.

Su, yağ ve benzeri gıda özelliği taşıyan başka bir maddenin vücuda girmemesi kaydıyla endoskopi, kolonoskopi yaptırmak; mak'at veya ferçten ultrason çektiirmek orucu bozamaz.

Diş fırçalamak, misvak ve oruç

Diş fırçalamakla oruç bozulmasa da diş macunu ile fırçalamak oruca zarar verir, mekruhtur. Macun yutulur veya su ağza kaçarsa oruç bozulur, kaza gerekir. Bununla birlikte, diş macununun, misvak parçalarının

veya suyun boğaza kaçması hâlinde oruç bozulur. Orucun bozulma ihtimali dikkate alınarak, dişlerin imsakten önce ve iftardan sonra fırçalanması uygun olur. İhtiyata uygun olan, oruçlu iken hiç misvak kullanmamaktır.

Krem, ruj, kan taşı, esans, sakız, kokular ve oruç

Jöle, krem, deodorantlar da orucu bozmaz. Tıraş olurken kanayan yere kan taşı sürmek orucu bozmaz. Rujun oruca zararı yoktur. Fakat yenirse oruç bozulur. Kaza gerekir. Ruj yeme alışkanlığı olan oruçken ruj sürmemelidir. Yağmur suyu istemeyerek de ağızımıza kaçsa oruç bozulur. Kremler orucu bozmaz. Vücuda viks ve başka merhem sürmek orucu bozmaz. Orucun aksamaması için hayzı ilaçla geciktirmek caizdir, fakat buna gerek yoktur. Misk, gül ve gülsuyu koklamak oruçlu için mekruh değildir. Çiçek, esans koklamakla oruç bozulmaz, mekruh da değildir. (Esans gibi tabii olmayan kokuların mekruh olduğu da söylenmiştir.)

Oruçlu kimsenin, sakız çiğnemesi caiz değildir. Sakız ister şekerli ister şekersiz ciklet olsun, değişmez.

Orucun sünnetleri

1. Sahuru geciktirmek,
2. İftarı hurma veya su ile namazdan önce ve acele yapmak,
3. Tam öğle vaktinden sonra misvak kullanmamak,
4. Sadaka vermek ve cömert olmak, oruçlulara iftar yemeği vermek,
5. Çok Kur'ân-ı Kerîm okumak,
6. Bilhassa Kadir gecesinin içinde bulunduğu Ramazan'ın son on gününde itikâfa girmek. (Gazali, İhya-u Ulumi'd-Din, 2/16)

RAMAZAN AKŞAMI

*İftar topu aksedince İhsaniye'den
Seslendi ezanlarım, Süleymaniye'den
Altında ve üstünde yanıp bin kandil
Nur indi civara Nuruosmaniye'den*

Ârif Nihat Asya

Ramazanla ilgili herkesin bir hatırası var

■ Mükremin ALBAYRAK

Bu aya saygısızlık edenin, günah işleyenin bütün senesi, günah işlemekle geçer. Bu ayı fırsat bilmeli, elden geldiği kadar ibadet etmelidir. Allah Teâlâ'nın razı olduğu işleri yapmalıdır.

On bir ayın sultanı Ramazan ayı rahmet kapılarının sonuna kadar açıldığı bir aydır. Bu ayda Cehennem kapıları kapanır, şeytanlar bağlanır. O ayda bir gece vardır ki, bin aydan daha kıymetli Kadir gecesi. O gecenin hayırından mahrum kalan, her hayırdan mahrum kalmış sayılır diyor hadislerde. Ramazan bereket ayıdır. Allah bu ayda, günahları bağışlar, duaları kabul eder. Ramazanın başı rahmet, ortası mağfiret, sonu ise, Cehennemden kurtuluştur. Bu ay öyle bir aydır ki; çok şerefli dir. Bu ayda yapılan, naf ile namaz, zikir, sadaka ve bütün naf ile ibadetlere verilen sevap, başka aylarda yapılan farzlar gibidir. Bu ayda yapılan bir farz, başka aylarda yapılan yetmiş farz gibidir. Bu ayda bir oruçlu ya iftar verenin günahları affolur. Cehennemden azat olur. O oruçlunun sevabı kadar, ayrıca buna da sevap verilir. O oruçlunun sevabı hiç azalmaz. Bu ayda, emri altında bulunanların, işlerini hafifleten, onların ibadet etmelerine kolaylık gösteren âmirler de affolur. Ramazan-ı şerif ayında, Resûlullah, esirleri azat eder, her istenilen şeyi verir di. Bu ayda ibadet ve iyi iş yapabilenlere, bütün sene bu işleri yapmak nasip olur. Bu aya saygısızlık edenin, günah işleyenin bütün senesi, günah işlemekle geçer. Bu ayı fırsat bilmeli, elden geldiği kadar ibadet etmelidir. Allah Teâlâ'nın razı olduğu işleri yapmalıdır. Bu ayı, ahireti kazanmak için fırsat bilmelidir.

Bu mübarek ayla ilgili her birimizin çocukluğundan itibaren güzel hatıraları vardır. Ekranlardan tanıdığınız Türkiye'nin kültürünü yaşatan sanatçılarımızın Ramazan hatıralarını sizin için bir araya getirdik. Her birinin Ramazan ve oruç denildiğinde akıllarına ilk gelen hatıralar genelde çocuklukta tuttıkları oruçlar ile ilgili oluyor. Paylaşma ayı, huzur ve mutluluk ayı oluyor.

1- Fatih Kısaparmak (Sanatçı):

Ramazan'da huzur buluyorum

Ramazan'ın bereketine çok inanıyorum. Ülkemizin dört bir yanını karış karış gezen bir sanatçı olarak Ramazan ayının bütün özelliklerini bu toprağın insanların hücrelerine varıncaya dek yaşadıklarını ve yaşattıklarını görmek kişisel olarak bende yarına dair umutlarımı tazeleyen motivasyon etkisi yapıyor. Öncelikle şunu söylemekte fayda var. Bu ülke insanların bir kimlik bunalımı ve arayışı yok. Binlerce yılın imbiğinden süzülen, değiştikçe gelişen ve geliştikçe yerleşen ortak kimlik belgemiz var. Ramazan ayının bu kimliği daha da öne çıkartan etkisinin olduğunu gözlemliyorum.

Bence Ramazan'ın en önemli misyonu merhamet, şefkat ve sevgiyi yaşama irfanına bir vesile olmasıdır. İrfan kelimesini vurgulamak ve altını çizmek isterim. Bunlar zaten yaşanırken bu ayda daha da ortaya çıkıyor. Bu ay adeta bir iyilik antrenmanı ve egzersizi gibi geliyor bana.

İlk oruçuma dört yaşında başladım

İlk oruçla tanışmam sanırım dört yaşındayken oldu. Yarım günlük oruç tuttuğumu hatırlıyorum. Ailem beni teşvik etmek için çocuk orucu tutturmuştu ve ben öğlende orucumu zeytinle açmışım. Yine zannederim altı yaşlarındayken tam gün oruç tuttuğumu hatırlıyorum. İftara doğru rahmetli büyük babam beni sırtına alıp gezdirmişti, şeker ve lokum hediye etmişlerdi. Ortaokuldan itibaren bir ay boyunca oruç tutmaya başladım.

2- İkbal Gürpınar (Programcı-sunucu):

Ramazan'ın iftar sofralarını severdim

Ramazan insanların yardım ve paylaşımının en zirvede olduğu bir ay. İnsanlar beraber hareket ettiği için güzelleşiyor. Paylaşım ve yardım olmasa iftarın tadı da olmaz.

Allah insanları paylaşıp kaynaşmaları için yarattı biz de bu mübarek günlerde elimizden geldiği kadar paylaşımcı oluyoruz.

Çocukluğumdan beri misafirin olduğu kalabalık iftar sofralarını çok severim. Evlendikten sonra da yemeklerimizi fazla yaparak misafir bekliyoruz. Allahın verdiği nimetleri paylaşmak hoşumuza gidiyor. Çünkü eskiden aile ortamı kalabalıktı ve beraber yaşıyorlardı. Özellikle Büyükşehirlerde aynı ailenin fertleri dağınık oturduğu için özellikle iftarlarda beraber olmak zorlaştı. Bir de hayatın zorluğu buna eklenince insanlar keyif almıyor hale geldi. Ama yine de ben keyif alıyorum şimdiki Ramazanlardan.

Anne ve baba oruç tutarak çocuklara örnek oluyor

Anne ve babanın oruç tutması çocukları etkiliyor. Oruç tutulan bir ailede olduğumuz için ben de oruç tutmak isterdim. Fakat bizimki bedensel bir diyetti adeta. Ama böyle tuta tuta ileriki yıllarda orucun anlamını öğrendik. Ufakken annem bana oruca dayanamayacağım için 'tekne orucu' tabir edilen oruçtan tutturdu. İftar vakti sofrada her şey hazır olurdu. Ezan okununca yemeğe saldırmaz önce çorbalar ve iftariyelikler yenirdi. Daha sonra aile fertleri akşam namazına durup eda ettikten sonra dinlendirilmiş mideyle yemeğe devam ederdik.

3- Mustafa Demirel (Sanatçı):

İftarda yemek için aldığım şeftaliyi dayanamayıp yemiştim

İlk orucumu 7-8 yaşlarında iken tutmuştum. O yıllarda da Ramazan ayı yaza denk geldiği için çok acıkıp susamıştım. İftar saatine yakın sofranın başında artık yıkılmış vaziyetteyken annem-babam “Oğlum dayanamıyorsan ye” tekliflerine aldırılmayıp orucumu tamamlamıştım. Çocukken hep tam gün tuttum; ama birinde manava gidip iftarda yemek için aldığım şeftaliyi dayanamayıp iftardan önce yemiştim!

Ramazan'da çok tempolu çalışmamıza rağmen oruçtan olumsuz bir etkilenmem olmuyor. Akşama kadar çok acıktım diye hissettiğimi hatırlamıyorum. Sahur programlarına katılıyoruz, konserlere gidiyoruz. Günlük işler derken çabuk geçiyor vakit.

Yakınlarla yeteri kadar iftar yapamıyorum

İftarı ailemle, akrabalarımle yapmaya dikkat ederdim. Ama son birkaç yıldır gidemiyorum; çünkü çok yoğunluk var. Bir akşam TV programı, öbür akşam konser oluyor. Bazen ikisi bir oluyor. Dostlarımla iftara gitmeyi, evimde iftar davetini severim; ama ağabeyimle aramızda 2 km var, onu bile davet edemiyorum. O beni davet etmek istiyor olmuyor.

Oruçlu iken kıldığım namazdan daha farklı haz alıyorum

Orucun kılınan namaza, dualara kadar işlediğini hissediyorum. Oruç tutunca kıldığım namazlardan aldığım haz daha farklı. Ramazan ayında oruç tutmanın farklı

bir manevi gücü var. Rabbimiz bunu tüm gün boyunca her an hissettiriyor. Sahurun dinginliği, gün içinde oruçlu olma hissinin kattığı manevi bir tesir var. Oruç tutuyoruz; ama oruç da bizi tutuyor. Birtakım şeylerden alıkoyuyor. Gıybet her zaman kötüdür; ama oruçlu iken daha çok dikkat ediliyor. Oruç bunun pratiği oluyor. Böyle yaşamın nüvelerini veriyor. Bir saatte 5 sigara içen kişi akşama kadar hiç sigara içmiyorsa demek ki oruçsuzken de içmeyebilir. Sair zamanlarda vakit bulamamaktan şikayet ediyorum; ama Ramazanda Kur' an okuyabiliyorsam demek ki diğer zamanlarda da okuyabilirim. Beslenme alışkanlıklarımız da abartılı. Başka zaman bugün şunu yiyeyim diyoruz; ama Ramazanda bunu düşünmüyoruz. Yemek vakti gelince şartlanıp yemek yiyoruz; ama demek ki geçiştirilebiliyor da. Demek ki hayatımızda vazgeçilmez sandığımız gıdalar bile yetinebileceğimiz hale dönüştürülebilir. Ramazan da bunu ispatlıyor.

4- Necla Nazır (Sanatçı):

Ramazanda insanlara başka bir güzellik geliyor

İlk orucumu yanılmıyorsam 7 yaşında iken tuttum ama yarım gün tutmuştum. Baba-annemlerle birlikte oturuyorduk. Oruca alışmamız için her Ramazan sahura kaldırır biz de yarım gün oruç tutardık. Daha sonraki yıllar elimden geldiği kadarıyla oruçlarımı tutmaya çalıştım ama çok borcum var, bu nedenle sürekli kaza orucu tutuyorum. Ramazanın en güzel tarafı insanların yüzündeki nurlar. Allah tarafından insanlara bir güzellik, bir garip hal geliyor. İbadetin, paylaşımın verdiği bir güzel hal var.

Çok yemeden oruç tutmaya çalışıyorum

Ramazan'da Allah bana bir tokluk hissi veriyor. İftarı hiç düşünmem. Allah ne nasip ettiyse o olur. Peygamber Efendimizi düşünüyorum. O açlıktan karnına taş bağlamış. Çok yemek yemeden oruç tutmaya gayret ediyorum. Ramazan'da fırsat buldukça Eyüp Sultan, Yahya Efendi, Mehmet Emin Tokadi, Aziz Mahmut Hüdai gibi zatların kabirlerini ziyaret etmeye çalışırım.

5- Şükriye Tutkun (Sanatçı):

İlk orucumu çocukluğumun geçtiği yetiştirme yurdunda ilkokul çağlarında tuttum.

Yurttaki arkadaşlarımla beraber yaptığım iftar ve sa-hurları hiç unutamam. Müdür babamız Sırrı Kantarcı bize namaz surelerini, dua etmeyi ve namaz kılmayı öğretmişti. Oruç tutmayı da o zaman öğrendik. Yatılı okuldaki Ramazanlarımız güzel geçiyordu. İlk tuttuğumuz zaman bakıyorduk, kimi gizli gizli yiyor, kimi dayanmaya çalışıyor. Çocuğuz ya. Akşam yemeklerinde öyle bir şenlik oluyordu ki, insan orucunu bozmadan tuttuğu için gurur duyuyor. Böyle güzel hatıralarım var o zamanlardan. Sonraki zamanlarda da oruç tutmaya devam ettim. Oruç bir sorumluluk, bir görev olduğu için yük de hissetmiyorum. Allah sabrını veriyor. Nasıl sigara içenler oruçlu iken aramadıklarını söylüyorlarsa, inançlı bir insan zaten sıkıntı duymuyor. Büyük bir sevinçle, gönül huzuruyla tutuyor orucunu. Zaten Ramazanda insan oruç tutmayınca suçluluk hissediyor. Herkese bakıyor, özeniyorsun.

Ramazanlar eski Ramazanlar gibi değil artık. Pideler bile daha başka kokuyor. Doğallıktan uzaklaşma var. Ama yine de insanların birbirlerini daha fazla görmelelerine, hatırlamalarına, hoşgörülü davranmalarına vesile oluyor. İnsanların mutlu oldukları belli oluyor.

Unutamadığım Ramazan hatıram

Özellikle yatılı okulda birlikte tuttuğumuz oruçlar geliyor aklıma. Uyku mahmurluğuyla yaptığımız sahuruları hatırlıyorum. Anneannemle birlikte iftarı beklediğimiz günler de güzeldi. Hatta bir keresinde dayanamayıp zeytinle orucumu bozmuştum. Sonra ne kadar üzüldüm. Bir de belli etmemeye çalışıyordum; ama dişimin arasından siyahlığı görünmüştü. Rezil olmuştum! Ama anneannem anlayış göstermişti. Çocuktum zaten

6- Orhan Hakalmaz (Sanatçı):

Ramazan'da ruhen ve bedenen şarj oluyorum

Ben Ramazanı içime sindirmeye çalışıyorum. Ramazan ayını hem bedenen hem de ruhen şarj olup diğer aylar için enerji toplanan bir zaman dilimi olarak değerlendiriyorum. Aynı zamanda bu ayı kendimizle hesaplaşma ayı olarak görerek dünyanın fani olduğunu bilmemiz gerekli. Ramazan'da geceleri Kur'an ve ilmihal okuyarak geçirmeye gayret ediyorum. Özellikle misafir ağırlamak istiyorum. Çünkü misafir bereketiyle geliyor. Hiç kimse eyvah misafiri nasıl ağırlayacağız deyip çekinmesin Allah onların rızkını yollar diye düşünüyorum. Ayrıca bu ayda verilen fitre ve zekâtlar geri dönecektir. Ben bir devlet memuruyken şimdiki halime şükrediyorum.

İlk oruçlarım yarım günlük olurdu

Bizdeki eski hallerimizi şimdi çocuklarda görmek çok güzel. Anne ve babaların da bunun için çocuklara örnek olmaları gerekiyor. Oruç tutulan namaz kılınan yerde çocuklar da aynı şeyi yapar. Benim çocukluğumda annem bize orucun tadına varmamız ve alışmamız için yarım günlük periyotlarda oruç tuttururdu. Benim de böyle küçük bir anım var işte. Fakat Ramazan günlerinin güzelliği ayrı. Günler geceler aynı olmasına rağmen bu ayda ayrı bir ulûhiyet ve kutsiyet var. Bunu da kolayca hissetmek mümkün.

7- Yaşar Alptekin (Sanatçı):

Namazla birlikte oruçlarımı da tam tutmaya başladım.

İlk orucumu çocukken tutmuştum. O zaman Ramazan'ın başı. Ortası ve sonunda birer gün oruç tutmuştum. Ama asıl orucumu tam olarak tutmam namaz kılmaya başladıktan sonra oldu. Oruçlu olduğum zaman ibadete daha çok yöneliyorum. Manevi duygularım daha çok kabarıyor. Yoksul, yardıma muhtaç insanlara daha farklı yaklaşıyorum. Gönlül gözünüz açılıyor.

Oruç, aç kalmaktan ibaret değildir; bütün azaların tatile girmesidir. Geçen Ramazanda motorumla trafikte gidiyordum. Trafik sıkıştı. İki arabanın sahibi yolda durmuş, bariz bir şekilde küfürleşiyordu. İçime yediremedim. Gittim yan-

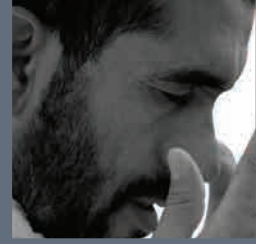
larına. Amca bir daha oruç tutma dedim. Sana yanlış öğretmişler. Sen zannediyor musun ki, oruç aç kalmaktan ibarettir. Oruç, kötü söz, kötü göz gibi her şeyden kendini muhafaza etmektir. İftar saati yaklaşınca trafikte

yaşanan gerginliği anlamıyorum. Herkes birbirinin yol hakkını gasp etmeye çalışıyor. Oysa bu kul hakkıdır. Orucunu 5 dakika sonra açsan ne olur? Veya arabada aç, suyla hurmayla. İlla dayalı döşeli bir sofrada olmak zorunda mısın ilk lokmayı alırken?

Ramazan'da Eyüp Sultan'ın bende ayrı bir yeri vardır

Eyüp sultan benim için çok önemli bir yerdir. Orası beni hep çağırır. Bazen sahurunu orada yapmak nasip oluyor. Sahuru genelde arkadaş toplantılarında yapıyorum. İftarı davetlerde yapıyorum. Eskiden daha çok aile ziyaretlerimiz vardı ama şimdi hizmet niyetiyle nereye çağırılırsam gidiyorum. Gün içinde yapmam gereken şeyleri bitirdiğim an ya Aziz Mahmut Hüdai, ya Yahya Efendi ya da Eyüp Sultan hazretlerindeyim. Bu üç sacayağında gidip gelir, dua ederim. Bunun yanında Eyüp'te Zal Mahmut Camii, Topkapı'da Takkeci İbrahim Camii gibi herkesin rağbet göstermediği, gizli kalmış camilere de boş bırakmalıyım diye giderim.

Faydası için mi oruç tutuyoruz?

Ramazan ayının başlangıcında medyada ve dost meclislerinde iki tip konuşma söz konusudur: Orucun faydaları ve niçin oruç tutulması gerektiği ile, oruç tutmaması gerekenlerin sayısını iyice artıran, sanki oruca karşıymış gibi bir imaj veren konuşmalar.

Aslında her ikisi de yerine göre doğrudur. Sağlıklı bir insanın hayatında orucun bildiğimiz pek çok faydasının yanında, henüz farkına varılıp keşfedilemeyen yönleri de vardır. Biliyoruz ki, orucu emreden; insanı yaratan ve onun için en faydalı şeyin ne olduğunu bilen ihsan sahibi Rabbimiz'dir. O'nun her işinde hikmeti vardır.

Bazı durumlarda orucun tutulmaması gerektiğini de yine dinimiz bildirmektedir. Bunlar konuyla ilgili kitaplarda detaylı olarak açıklanmıştır.

Orucun ferdi ve içtimai pek çok faydası vardır. Belli bir miktar açlığın insan vücuduna faydasını bugün inkâr eden kimse bulmak zordur. Oruçla devamlı çalışan sindirim sistemine bir

denge gelir. Toklar açın halinden biraz olsun anlamaya başlar... Evet, orucun dünyevi faydası çoktur; ama onun asıl faydasını, Allah'ın emrini samimi bir niyetle yerine getiren mü'minler ahirette göreceklerdir. Allah'ın rızası hiçbir şeye değiştirilmeyecek kıymettendir.

Allah Resûlü (s.a.s.), 'İnsanın amellerinin sevabı on mislinden yedi yüz misline kadar katlanarak verilir.' buyurduktan sonra şu açıklamayı yapar: Cenab-ı Allah şöyle buyurmuştur: 'Oruç bu kaidenin dışındadır. Çünkü o sırf Benim için tutulur. Onu tutanın mükâfatını da bizzat Ben takdir eder, veririm. Kulum şehvetini, yeme ve içmesini benim için terk etmiştir. Oruç tutan için iki sevinç vardır. Biri, orucunu açtığı zamanki iftar sevinci, diğeri de Rabb'ine kavuştuğu zamanki sevincidir...' (Buharî, Savm 9; Müslim, Sıyam 164) Hadisten de anlıyoruz ki, oruç sadece Allah rızası için tutulur, onun için tutulmalıdır. Başka niyetlerle oruç tutanlar niyetlerinin karşılığını alacak, ancak ahirete oruç gibi bir cehennem ateşinden koruyucu bir kalkan gönderemeyeceklerdir.

İbadet Allah emrettiği için yapılır

İbadetlerde asıl olan Allah'ın emridir. İbadetler yalnızca Allah emrettiği için ve O'nun emrettiği şekilde yapılır. Buna dinî terim olarak taabudilik diyoruz. Buna göre biz ibadetlerin Allah ve Resûlü tarafından belirlenmiş şekil ve formlarını değiştiremez, aslı olmayan yeni bir ibadet şekli ortaya koyamayız. İbadetlere başka niyetler girerse o ibadeti boşa çıkartır. Hatta ahirette, yapanın aleyhine çevirebilir. Biz jimnastik yapmak için namaz kılmadığımız gibi, perhiz, diyet veya midemizi dinlendirmek için de oruç tutmayız. Bunlar orucun tabii neticeleri olabilir. Ancak niyet, diyet olursa bu, oruç olmaz. Nitekim Allah Resûlü bu durumu anlattığı hadislerinde, "Nice oruç tutanlar vardır ki, tuttıkları oruçtan yanlarına sadece çek-

tikleri açlık ve susuzluk kalır. Nice gece namazı kılanlar vardır ki, onların da yanına uykusuzluk kalır.” (Müsned, 2/373; İbn Mâce, Sıyâm 21) buyurmuşlardır.

Allah’ın rızasına uygun olan oruç ise sadece mideye değil, bütün azalara tutturulan oruçtur. Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde: “Her kim yalan söylemeyi ve yalanla iş görmeyi terk etmezse (bilsin ki) onun yiyip içmeyi bırakarak oruç tutmasına Allah’ın ihtiyacı yoktur, bunlar Allah nezdinde makbul olmaz.” (Buharî, Savm 8) Başka bir hadislerinde ise durum şu şekilde ifade edilir: “Gerçek oruç, sadece yiyip içmeyi bırakarak değil, boş ve hayâsızca sözleri de terk ederek tutulan oruçtur.” (Beyhaki, Sünen, 4/270) Bu şekilde tutulan orucun mükafatı da pek büyüktür: “Kim inanarak ve alacağı sevabı Allah’tan bekleyerek Ramazan orucunu tutarsa onun geçmiş günahları affedilir.” (Buharî, Savm 6)

Her kim yalan söylemeyi ve yalanla iş görmeyi terk etmezse (bilsin ki) onun yiyip içmeyi bırakarak oruç tutmasına Allah’ın ihtiyacı yoktur, bunlar Allah nezdinde makbul olmaz.

Farz-ı muhal diyerek şöyle bir değerlendirme yapabiliriz: İleride tıp çok gelişse ve normal insanlar için orucun hiçbir faydası olmadığını, hatta yeme düzeni değiştiğinden dolayı çoğu kimse için zararlı olduğunu iddia etse, dahası bu konuda bir kısım bulgular ortaya koysa; biz Müslümanlar yine de oruç tutmaya devam edeceğiz ve bu konuda oruç emrini değil, kendimizi sorgulayacağız, nasıl Allah’ın emrine uygun olmayan bünyelere sahip insanlar olduğumuz konusunda değerlendirmeler yapmaya çalışacağız.

RAMAZAN

Bu kaçınıcı Ramazan, daha kaç tane kaldı?
Renk uçuk, nakış silik, ocak sönük...Ne kaldı?

Necip Fazıl Kısakürek

Osmanlı mülküne Ayasofya'dan çok daha büyük şaheser camiler yapılsa da Ayasofya her daim baş cami olarak kalmıştır.

Slamiyet'in getirdiği prensipleri kendi kültürüne çok güzel bir biçimde adapte eden Osmanlı Devleti teravih namazları için de kendine has güzellik ve âdetler gerçekleştirmiştir.

Osmanlı teravimleri için ilk akla gelen cami fethin sembolü Ayasofya'dır. Osmanlı mülküne Ayasofya'dan çok daha büyük şaheser camiler yapılsa da Ayasofya her daim baş cami olarak kalmıştır. Ezanlar Ayasofya'da başladıktan sonra diğer camiler de okunur. Ayasofya imam hatipleri diğer imamlardan daha üst bir mertebede kabul edilegelmiş, Ayasofya kürsü şeyhliği ilimde en üst seviye olarak kabul edilmiştir. Ayasofya, Fatih'in âdeta ayağının tozuyla cuma namazı kıldığı bir mekândır. Belki de gözden kaçan en mühim yanı Osmanlılar tarafından sadece kiliseden camiye dönüştürülmemiş aslında kiliseden külliyyeye tahvil edilmiş olmasıdır.

Şimdi dilerseniz bir Osmanlı padişahının yanında ramazanın birkaç saatini geçirelim. Topkapı Sarayı'nda Osmanlı padişahlarının iftarı bekledikleri en mühim yer Sultan İbrahim zamanında yapılan İftariye Kameriyesi'dir. Padişah burada Süleymaniye Camii'nde yakılan mahyaları da görme imkânına sahiptir. Ayasofya'da ezan okunmasını müteakip saraydaki camilerde de ezan başlar. Padişah İftariye Kameriyesi'nde orucunu açar. İftariyelik olarak önünde zenzem, hurma, reçel ve tuz bulunur. Orucunu açan padişah ardından yemeğe değil akşam namazına gider. Saray içinde günümüzde Mukaddes Emanetler Dairesi'nin yan tarafında bulunan

Ağalar Camii'nde akşam namazını kılar. Padişahın camiye gidişinden, karşılanışa, namaza duracağı yerden yanında kimlerin saf tutacağına kadar her şey bellidir ve koyu bir protokol içinde yapılır.

Devlet protokolü olarak hep İngiliz protokolü gösterilse de aslında Osmanlı devlet protokolü bu protokollerden çok daha üstün ve teferruatlıdır.

Ağalar Camii'nin hemen arkası Harem Camii'dir ve Ağalar Camii'nde namaz kıldıran hünkâr imamına Harem Camii'ndeki başta valide sultan olmak üzere kadınlar da uyar.

Namazı müteakip padişah yemeğe geçer. Kuşhane mutfağında hazırlanan yemekler padişah yemeden evvel herhangi bir zehirleme ihtimaline karşı çarşnigir tarafından tadılır. Burada çarşnigirin iftarını padişah yemekleri ile açtığı muhtemeldir. Padişah namazdan gelince bir Osmanlı âdeti olarak yemeğini tek başına yer. Devletin tek hâkimi olan padişahın yemek yemek gibi insani bir zafiyetinin başkaları tarafından görülmesine mani olunmak istenmiş olması muhtemeldir. Bu kaidenin bazı padişahlarca zaman zaman uygulanmadığı da görülür. Mesela Sultan II. Abdülhamid zaman zaman kışlalarda, ter-

Her kim yalan söylemeyi ve yalanla iş görmeyi terk etmezse (bilsin ki) onun yiyip içmeyi bırakarak oruç tutmasına Allah'ın ihtiyacı yoktur, bunlar Allah nezdinde makbul olmaz.

sanede askerlerle birlikte iftar etmiştir ki devletin her şeyden çok morale ihtiyacının olduğu dönemlerde bu tutum halkın büyük beğenisini kazanmıştır.

Padişahın yemeği bitip de mevsimine göre şurup, şerbet içilip yahut macun yenildikten sonra teravih için hazırlıklar başlar. Abdestler tazelenir. Saraydan Ayasofya'ya kadar olan yolda meşaleler yakılır bir yandan da önden giden yirmi meşale ve kırk fener, yolu aydınlatır. Padişah kendine has kapıdan Ayasofya Camii'ne girer. Eğer namaza gelen yaşlı padişahlardan biriye namazdan evvel bir miktar burada dinlenir. Padişahın camiye girdiği ve dinlendiği mekân bugün Ayasofya'nın ibadete açılan kısmı olup Humâyûn Kapısı'nın yakınındadır. Güvenlik sebebiyle padişahın camiye girdiği kapı farklı olduğu gibi namaz kıldığı yer olan Hünkâr Mahfili de cemaatten ayrıdır. Ayasofya her teravih tıklım tıklım dolar. Sırf Ayasofya'da teravih namazı kılabilmek için uzak semtlerden akrabalarına yatılı misafiriğe gelenler olur, bu durumun bir benzeri de Eyüp Sultan'da yaşanır.

Ayasofya'da günümüz camilerindeki ses tertibatı bulunmadığından arkadaki cemaat için aralarda müezzinler bulunur, imamın getirdiği tekbirleri aynı anda tekrar eder. Ayasofya'da bir teravih namazında imam dışında beş müezzin mihraptan gelen sesi son cemaat yerine ulaştırır.

Osmanlı teravihlerinin en mühim hususiyetlerinden biri de namazın ara verilerek kılınmasıdır, namaz günümüzdeki gibi başlar başlamaz yirmi rekâtın tamamı kılınmaz. İlk dört rekât sonunda saba, düğâh veya bestenigâr ve ikinci dört rekâta hüzzam ve üçüncü dört rekâta, ekseriya ferahnâk ve dördüncüde eve, beşincide de Acem bestelerinden ilâhîler okunur. Özellikle

yaz ramazanlarında kimi camilerde hayırseverlerin şerbet ikramları olur ve namaza verilen aralarda bu şerbetler içilir. Cami imamı namaz esnasında okuduğu Kur'ân-ı Kerim'i, aralarda seslendirilen ilâhinin makamıyla okumak zorundadır. Bu vaziyet imamların gerek ilimde gerekse musikide ulaştıkları seviyeyi göstermesi bakımından manidardır.

Osmanlı teravihlerinin kendine has kuralları da vardır. Osmanlı arşiv belgelerinde geçen pek çok ramazan tenbihnâmesinde teravihlerle alâkalı benzer ihtarlar mevcuttur. Bunlar Müslümanların teravih namazlarına çevresindeki camilere gitmesinin istendiği ve teravih namazlarına giden herkesin fenerle dolaşmasını emreden kaidelere haizdir. Gece fenersiz dolaşmanın yasak olduğu bu vakitlerde büyük meydanlar yüzlerce ateşböceğinin toplanması gibi hareketli ışıklarla ışıldamaktadır. Camilere girişte ayakka-bı koyma telaşı yanında bir de taşınan fenerlere yer bulma derdi vardır.

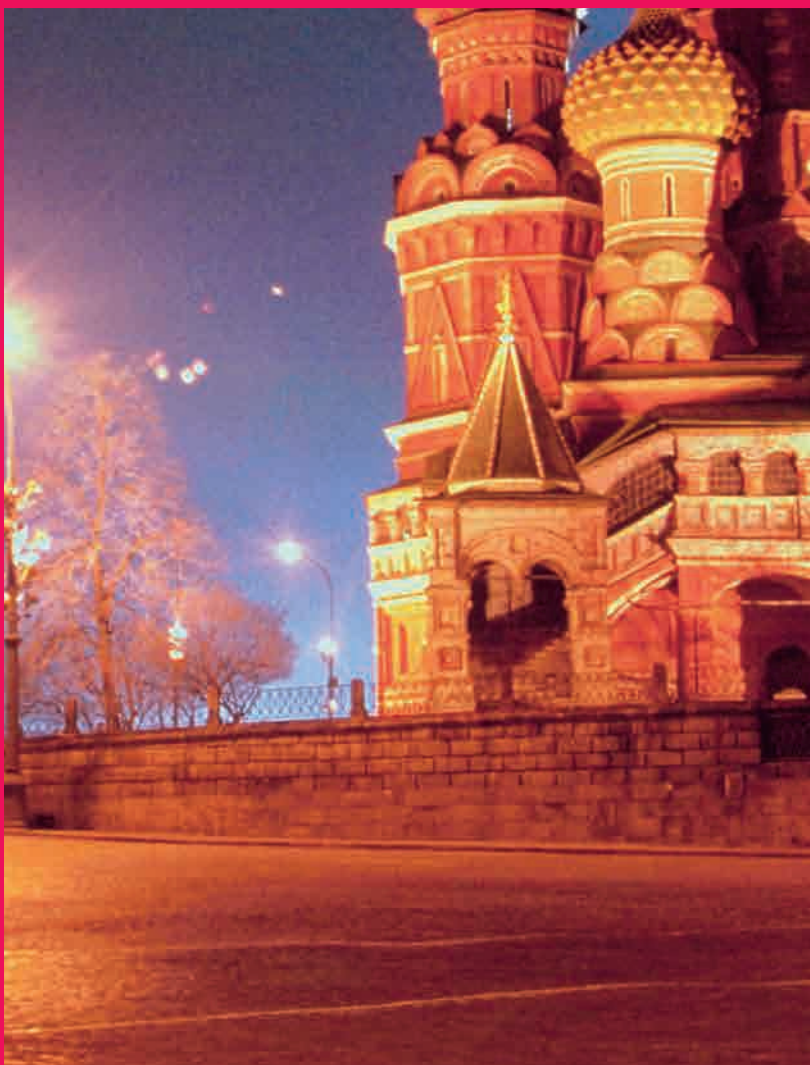
Yazımızı Osmanlı'nın hadimliğinde bulunan Mekte ve Medine'de teravihlerin nasıl kılındığını anlatarak noktalayalım. Eyüp Sabri Paşa'nın Mir'atü'l Haremeyn eserinin Mir'atü'l Medine cildinde 1800'lü yılların sonlarında Harem-i Şerif'te teravihler anlatılırken ilginç hususlardan bahsedilir. Cemaat İftar vakti orucunu "reçel, peynir, simit" gibi yiyeceklerle açar. Akşam namazı kılındıktan sonra Harem-i Şerif'te üç yüz- dört yüz sofralar kurulur. Namazı müteakip yemek yenir. Yatsı namazında ise namazın farzını herkes birlikte kıldıktan sonra mescittekiler teravihte ayrılır. Sözü paşaya bırakalım: (Kısmen sadeleştirilerek) "Yatsı ezanları okunduktan ve tek cemaat ile yatsı namazının farzı eda olunduktan sonra cemaat-i müslimin 40-50 fırkaya bölünerek salat-ı teravih'e başla-

nır ve her fırkanın başka başka imamları müezzinleri ve önlerinde büyücek büyücek ikişer şamdanlarıyla müteaddit fenerleri bulunurdu. Bu fırkaların önünde yanmış bulunan fenerlerin her biri bir renkte olup her fırka bir tarafa ayrılarak kimi hatimle kimi uzun ve kimi de kısa surelerle namazı eda ederlerdi. İmamların bir takımı Kur'ân-ı Kerim tilavetinde ve bir takımı tekbir getirmekte olduğu bu hal, nazarları celp edici pür feyiz ve hayret bulunduğu cihetle pür nur olan Mescid-i Nebevî pek çok zaman melaike-i kiramın temâşâgâhı olup teravihin bitiminde mum alayı merasimi icra olunurdu.” (Eyüp Sabri Paşa, Mir'atül Medine c.1 İst. 1304 s. 63)

Moskova'da Ramazan

Fatma YILDIZ

Bereket ayı Ramazan! Öyle hasret kaldım ki ezan sesinle iftar açmaya. Sıcak pidelerin satılmadığı, fırınların önünde kuyrukların olmadığı, topun atılmadığı, ezanın okunmadığı bir şehirde de ramazan yaşıyor ya buna da şükür. Bir avuç olsak da sıcacık yüreklerle kocaman bir şehir gibiyiz.

O kadar alışmışız ki ezanın okunmasına, beklenen iftar sofralarında hep aynı soru: “Ezan okundu mu?” sonra birbirini takip eden sıcak tebessümler... Küçükken ezan vaktini bilsem de hep balkonda bekler, ezanı duyar duymaz içeri koşar “okundu!” derdim. Herkes aynı anda duysa da ilk ben duymuşum gibi heyecanlanırdım. Bir gün elbet yaşanır küçüklüğümde yaşadığım büyük iftarlar da Moskova’da.

Kışlar uzun olsa da yüzü hep bahara dönüktür. Ne kadar sert olsa da kış, yeşille güzellenir baharda... Moskova’da zor olsa da ramazanlar bahara yakındır günler... Herkesin ramazandan bihaber yaşadığını sanırken bir Taylantının size çikolata uzatıp sonra “özür dilerim siz oruçluydunuz” demesi sizi şaşırtsa da mutlu olmanıza yetiyor.

Duyulmazken ezan sesi saatlerimiz vefasıyla vefasız zamanda hep yanımızda. Bakmayın zor desem de ra-

mazan bir başka güzel gurbette. Elimizdeki adresi şaşırıp bir başkasının kapısını çalacak kadar kalabalık değiliz ama çalınca açılan kapılar burada da var şükür. Soğuk şehirde öyle sıcak ki bu evler... Ramazana hasret duvarlar tebessümle selamlarken bizi kapılar ardındaki kara sevdalı yürekler hoş geldiniz derken gurbet de unutuluyor hasretler de.

Türkiye'den gelen ve ramazan için saklanan ne varsa dökülür iftar sofralarına. Bin bir emekle getirilen güllaçlar kırılmadan geldiyse ramazanda soframızı şenlendirir. Her gün olmasa da ramazanda bir gün güllaç yemek kısmet olur... Kübra ablamın arabaşı çorbası canan ablamın pideleri, güler yüzlü ablalar ağabeyler... Saymakla bitmez Moskova'nın gülleri... Ramazanın güzelliğine gelince onun güzelliğini anlatmaya ne benim kalemim ne de yüreğim yeter.

Semaya dualarla yazıp gözyaşlarımızla süsledik "hoş geldin ey şehri ramazan" yeniden hanelerimize yüreğimize en önemlisi şehrimize hoş geldin, Moskova'ya. her gelişle ağlayan gözleri yeniden gülüyor Moskova'nın. Gidişin acıtsa da sinisini geleceksin ve bu şehirde seni bekleyenler var. Beklenen sen olduktan sonra şikayet edilen zaman dahi güzel. Hıçkırıklarımızda gizlenen rahmet ayı, gel aylarımızı yıllara çevir, seccadelerimizi buluştur yağmur damlalarıyla... Bir ramazana daha seninle merhaba Moskova...

*Semaya dualarla yazıp
gözyaşlarımızla
süsledik "hoş
geldin ey şehri
ramazan" yeniden
hanelerimize
yüreğimize en
önemlisi şehri-
mize hoş geldin,
Moskova'ya.*

Günlerin uzunluğu ve işlerin ağırlığından dolayı orucu tehir etmek yanlıştır. Çok çaresiz kalırsa, izin alıp orucu yine tutmak gerekir. İş için ibadet ne ihmal ne de terk edilebilir.

Kur'an'ın Allah tarafından indirildiği şekilde korunması, âyet ve sûrelerin tertibinin doğru olarak tesbit edilmesi ve bunun kontrolü için Hazreti Cibrîl (aleyhisselam) her sene Ramazan ayında, bir rivayete göre Ramazan ayının her gecesinde, Rasûl-ü Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz'e gelirdi. Allah Rasûlü (aleyhi ekmelüttehâya) Kur'an âyetlerini Cibrîl Aleyhisselam'a okurdu ve sonra da onun okuyuşunu dinlerdi.

Selef-i salihîn efendilerimiz Kur'an'ı her ay bir defa hatmetmeyi ona karşı vefanın alt sınırı kabul etmiş; ayda bir kez onu okumayanın ona karşı vefah davranmamış ve onu terketmiş sayılacağını belirtmişlerdir.

İşte, Kainatın İftihar Tablosu ile Cibrîl-i Emin'in Kur'an-ı Kerim'i bu şekilde karşılıklı olarak okumalarına "mukabele" denilmiştir. Hem o mukaddes hatıra saygının bir tezahürü olarak hem de Kur'an'ın Ramazan'da nazil olması ve özellikle bu ayda Kur'an okumanın kat kat mükâfatlandırılacağıının müjdelenmesi sebebiyle, mü'minler Ramazan boyunca camilerde ve evlerde "mukabele" okumayı ve hatimler yapmayı güzel bir adet haline getirmişlerdir.

Selef-i salihîn efendilerimiz Kur'an'ı her ay bir defa hatmetmeyi ona karşı vefanın alt sınırı kabul etmiş; ayda bir kez onu okumayanın ona karşı vefalı davranmamış ve onu terketmiş sayılacağını belirtmişlerdir. Bu açıdan, Ramazan'ın mübarek günlerini değerlendirerek ayda

en azından bir defa Kur'an'ı hatmetmeye kendimizi alıştırmalıyız ki, bu bizim için bir başlangıç sayılsın ve hiç değilse bundan sonra Kelam-ı ilahîye karşı vefalı olabilelim.

Aslında, bilmeyenler her zaman onu öğrenme ve anlama peşinde olmalı, bilenler de bütün idrak ve ihsas güçlerini onu doğru öğretip doğru ifade etmede kullanmalı ve onun okunup anlaşılmasını daha bir yaygınlaştırmalıdır. Zira o, anlaşılmak ve anlatılmak için Allah rahmetinin insan akl ü idrakine en büyük armağanıdır. Onu okumayı öğrenip, manasını anlamak hem bir vazife hem de bir kadirşinaslık; anlatmaksa onun nuruna muhtaç gönüllere saygı ve vefanın ifadesidir.

Bu itibarla, Kur'an okumayı bilmiyorsa, Ramazan-ı Şerif'i vesile yaparak, hemen öğrenme yolları aramalı; Kelâm-ı ilahîyi okuyabiliyor ama anlayamıyorsa, bazı ayetlerin şerhlerini de ihtiva eden bir meale başvurmalı ya da daha da güzeli, ciddi bir tefsir kitabı mütalaa etmeli ve bu bir ayı gerçekten bir Kur'an ayı olarak değerlendirmeliyiz. Selef-i salihîn efendilerimize ittibâen, can ü gönülden Kur'an'a yönelmeli, Kelâm-ı ilahîye karşı kalb kapılarını sonuna kadar açmalı ve "Cenâb-ı Hakk'ın marziyâtını kelâmından anlama" hususunda Ramazan'ın kudsiyetine yarışır bir cehd ortaya koymalıyız.

(Ölümsüzlük İksiri'nden)

Onu okumayı öğrenip, manasını anlamak hem bir vazife hem de bir kadirşinaslık; anlatmaksa onun nuruna muhtaç gönüllere saygı ve vefanın ifadesidir.

Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) iftar vaktinde okuduğu dualardan biri şöyledir: "Allah'ım; senin rızan için oruç tuttum, senin rızınla orucumu açtım. Susuzluk gitti, damarlar ıslandı. İnşallah ecir ve sevap da sabit oldu." (Ebu Davud, Savm, 22)

Ramazan: Merhamet ve Emniyet

■ Gülbahar RENÇBER

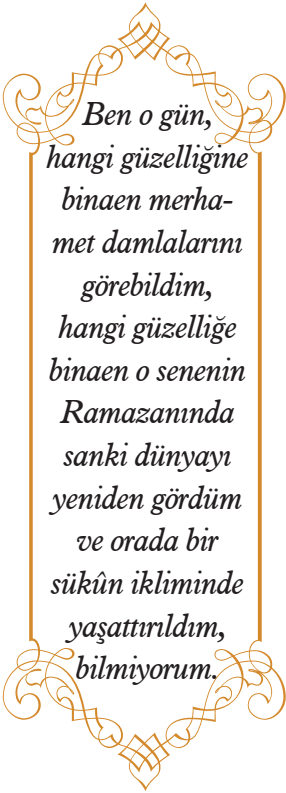

*Merhamet damlaları önce dışıma çarpıyor, adeta beni yıkıyor, maddi kirlerimden arındırıyor-
du. Sonra da kalbime yol buluyordu.*

Size bir sırrımı açacağım: Ramazandı. Gün akşama kavuşmak üzereydi. Gördüm. Çısil çısil merhamet yağıyordu gökten. Merhamet değdiği yerlere damla damla sükûn içiriyordu. Eşyalar, insan yüzleri, zaman ve sayamadığım her şey ayrı bir sükûnete kavuşuyordu. O günün ruhum için senelerin hay huyu arasında bir merhamet adası olacağını, nurdan bir helezon gibi hafızamda ışıllı duracağını ve gelecek ramazanlarımı da aydınlatacak bir zaman dilimi olacağını elbette bilemezdim. O özel zamanın ışıltılarını anlatamam, ama söze akabilenler sayfalarda bir iz bıraksın isterim.

O gün kendime bakmıştım: Merhamet damlaları önce dışıma çarpıyor, adeta beni yıkıyor, maddi kirlerimden arındırıyordu. Sonra da kalbime yol buluyordu. Ben vücuduma değen her merhamet damlasıyla eriyor, biraz daha yumuşuyordum. Sana yöneliyordum. Elif olan bedenim dal oluyor, bununla yetinmeyip mim halini almak için sabırsızlanıyordu. Daha önce dilimin çektiğim tespihleri kalbim de çekiyordu: “Bütün noksanlıklardan münezzeh olan Rab” karşısında bir an önce yerle bir olmak istiyordum. Âdem’in Arapça yazılışındaki mim olmak -bu aczini anlamak ve insan olmaktır- istiyordum. Toprağa karışacaktım. Secdeye kapandım. Yüzümü -benim kainattaki en önemli alamet-i farikam olan yüzümü- Hz. Âdem’den beri aslım olan toprağa gömerek yalvardım: Merhamete layık olmadığımı bile bile merhametini istiyorum. Merhametsizliğimin utancından eriyen

*Ben o gün,
hangi güzelliğine
binaen merhamet damlalarını
görebildim,
hangi güzelliğe
binaen o senenin
Ramazanında
sanki dünyayı
yeniden gördüm
ve orada bir
sükûn ikliminde
yaşattırıldım,
bilmiyorum.*

eriye merhametini istiyorum. Kurtuluşumun sadece ve sadece senin merhametine bağlı olduğunu tüm hücrelerimle hissederek senden diliyorum. Senin beni hiç terk etmediğine ve terk etmeyeceğine iman ederek senden merhamet istiyorum. Değil mi ki sen, okyanusların fersah fersah altındaki küçük balıkların -ki ben onlara ceylan balıkları diyorum. Süzülüşleri ceylan sekişi gibidir onların- rızkını düşünür, onları unutmazsın. Beni de unutmayaçağını biliyorum Rabbim. Binlerce katıldan sonra kapısına gelen evladına bağrını açan anne gibi beni affedeceğine inanıyorum. Sana inanıyorum. Rabbim! Senin merhametine kendimden çok çok fazla inanıyorum.

Benzeri yalvarışlar dolduruyordu o ay kalbimi. Ben o gün, hangi güzelliğine binaen merhamet damlalarını görebildim, hangi güzelliğe binaen o senenin Ramazanında sanki dünyayı yeniden gördüm ve orada bir sükûn ikliminde yaşattırıldım, bilmiyorum. Ve lütfettiğin secdeleri ne çok özledim Rabbim, o senenin ramazanını. Bu tecrübeden sonra mim harfini daha çok sevdim. Onun kün emrindeki vav'ın şahadet âleminde Muhammed'e tekabül ettiğini öğrenerek sevdim. Muhammed'teki mim'in merhamete ve muhabbete kaynaklık ettiğini bilerek sevdim.

Belki bu Ramazanda yine merhametini hissederim. Ve bunları düşünerek mim'ler çizerim elimin altındaki defterlere, kitaplara, kâğıtlara... Mim'in kuyruğu ne kadar güzel düşer sayfalara. Merhamet düşer gönüllere. Ve her seferinde kalbim affını dilenir.

Rabbim, Sen Peygamberin vasıtasıyla “ Kim, fazileti-ne inanarak ve karşılığını Allah'tan bekleyerek ramazan orucunu tutarsa geçmiş günahları bağışlanır.” affedilir diyorsun. Ramazanda merhametini bir defa daha okunur kılıyorsun. İşte bu sözleri okuyunca kalbimin gördüğü o damlaların merhamet damlaları olduğuna bir kez daha iman etmiştim. Biliyordum ki Sen sözünde en çok duransın. Sen mümin'sin. Bütün emniyetler sendedir ve sendendir. Yüzünü sana dönenler emniyettedir.

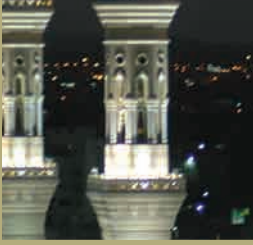
Yaprakların kaderini yazan Rabbim!

Nefesleri sayan Rabbim!

Yazamadığım milyarlarca incelikleri bin bir hikmetle yaratan Rabbim!

Merhametin kaynağı Rabbim!

Sonsuz merhametinle, bu mübarek ay hürmetine tüm kullarını bağışla ve merhametinle yıka gönüllerimizi.

Senûsî hazretleri, Allah korkusunun fazlalığı, kendisinin devamlı Allah tarafından gözetilme şuuru ve tefekkür halinde olmak gibi sebeplerle, dünyada sanki hapiste gibiydi. Günlerini bir gün oruçlu, bir gün oruçsuz geçirirdi. Kendisine yemek verilirse yer, yoksa kendiliğinden kimseden yiyecek bir şey istemezdi. Oruçlu olduğu bazı günlerde, kendisine, “Bugün oruçlu musunuz, yoksa değil misiniz? diye sorulurdu da, cevaben, “Ne

Oruca niyetli olduğu için “oruçlu değilim” diyemezdi. Ama kendini hakikî oruç tutanlardan oruç ibadetinin hakkını verenlerden saymadığı için de “oruçluymum” da söyleyemezdi.

oruçluyum, ne de oruçlu değilim.” derdi. Oruca niyetli olduğu için “oruçlu değilim” diyemezdi. Ama kendini hakikî oruç tutanlardan oruç ibadetinin hakkını verenlerden saymadığı için de “oruçluyum” da söyleyemezdi. Onun böyle söylemesindeki inceliği anlayamayıp: “Oruçlu olup olmadığınızı bilemiyor musunuz?” diyenlere de cevap vermez; sadece tebessüm ederdi.

Büyükler orucu anlatıyor:

* Yedi şeyde hayır yoktur: Huşu olmayan namazda, lüzumsuz şeylerden kaçınılmadan tutulan oruçta, düzgün telâffuz etmeden, acele ile Kur’ân okumakta, günahlara engel olmayan ibadette, cömertlik bulunmayan malda, samimiyet bulunmayan dostlukta, ihlâs olmayan duada. (Hz. Ali)

* Ömrüm boyunca oruç tutsam, hiç uyumadan geceleri ibadetle geçirsem, malımı parça parça Allah yolunda infak etsem, fakat gönlümde Allah’a itaat edenlere karşı bir sevgi, isyan edenlere karşı bir nefret duymasam, bütün bu yaptıklarımın bir fayda göremem. (Abdullah bin Ömer)

* İbadet eğer bir kuş olsaydı, şüphesiz onun kanatları oruç ile namaz olurdu. (Yahya bin Muaz)

Bunca senedir gönlünce keyfince yaşadın. Gününü gün ettin ve şimdi eli boş olarak, ömür sermayesi tükenmiş bir vaziyette ve hayatın yarısını harcamış ve geçirmiş bir durumdasın. Fakat hâlâ gönül eğlencesindesin. Yeter artık!

Defalarca, Yüce Âlemden “Kulum” iltifat ve hitabıyla çağrıldın. Senin bu türlü bir iltifata karşı iki büklüm olmuş vücudun ve ruhunla nefsin hoşuna giden şeylerden istiğna ederek, tozu toprağı göze sürme diye çekeceğine, bataklığa saplananlar gibi; lehviyyâta daldın ve hâlâ da balıklamasına dalmaya devam ediyorsun. Boğulup kalmana çok az kaldı. Yeter artık.

*Hayır, hayır;
ne nazar, ne de
beddua isabeti...*

*Belki en bü-
yük düşmanın
olan nefesine ve
şeytanına taviz
vermen, seni bu
hâle getirdi. Öyle
ki, artık o sohbet-
ten mahrumsun.
O âlemlerle temasa
geçemiyorsun.*

Sana cadde-i kübrâ gösterildi. En doğru yola iletildin. O yolun erkânını öğretenlerle hayâlen sohbeta kaç defa ama kaç defa mazhar kıldın. Öyle ki, bazen kendinden geçiyordun. Bir başka âlemlerle dudak dudağa, göz göze geldiğin, ses tonundan da yüz çizgilerinden de belliydi. O âlemlerle temasa geçince hâlin başka oluyordu. Ciddî bir tevazu ve mahviyyet içinde kendinden geçiyordun. Bazen o kadar ileri gidiyordun ki, o sohbetin verdiği lezzeti dilini çıkarıp dudaklarını yalamakla ifâde ediyordun. Fakat ne oldu ise bir seneden beri oldu. Kimin nazarı veya bedduası isabet etti, bilmem. Hayır, hayır; ne nazar, ne de beddua isabeti... Belki en büyük düşmanın olan nefesine ve şeytanına taviz vermen, seni bu hâle getirdi. Öyle ki, artık o sohbetten mahrumsun. O âlemlerle temasa geçemiyorsun. Ah keşke bununla kalsaydın. Senin hem dünyanı, hem de ukbânı berbat eden ve edecek olan şeytanî âlemin içine girdin. Şâyet henüz girdiğin bu kötü âlemden en yakın bir zamanda yıldırım süratiyle gerisin geriye çıkmayıp takva kalesine girmezsen; bu kötü

âlemin uğursuz kapıları senin üzerine kapanıp mihlanacak ve sen bir daha oradan çıkmayacaksın. Dön geriye, çabucak çık oradan; inad edip durma. Yeter artık!

Ya bu hâle ne diyeceksin? Bu neyin nesidir? Hayâline gelir mi idi hiç, yirmi sene sonra perhizini bozacağın?

Hani gözünün üstünde hiç mi hiç kaşın yoktu? Hani küçüklüğünde karşı cinsin, onlardan kaçınıyorsun diye seni kınamıştı. Hani senelerce bir defacık olsun bakmadın da karşıdakini nerede ise sinirinden çatlatıyordun. Hani bakmaz ve konuşmaz diye tanınıyordun. Ve hani haram yemez, içmez, fuzulî gezmez, mâlâyâni konuşmaz diye ün salmıştın. Şimdi ise bak elin yazmaya bile varmıyor. Amma akşama defterin dürülecek ve yarın da hesabın görülecek, merak etme. Ama şimdi ise fırsat kolluyorsun eğlence yerlerine gitmeye, kadınların seslerini duymaya, hayâlen onlarsız yaşayamaz oldun. Ve nerede ise hakkında kader kitabının sebkat edip eşkiyaların defterine kaydolmanla karşı karşıyasın. Gel vazgeç böyle nefsanî, şeytanî ve hayalî vesveselerden. Vazgeç; hem “ne zamana kadar zâilât-ı fâniyeye ihtimam ve bâkiyât-ı dâimeden tegâfûl edeceksin”, yeter artık.

Hâlâ vicdanın tefessüh etmemiş olacak ki, ettiğin haltların akabinde mahzun oluyor ve için için kan ağlıyorsun. Biliyorum belki de günaha girmektense

Rabbim, günaha gireceksem beni öldür daha iyi diyorsun ve her günahın arkasında, sende binlerce nedamet ofları ve yüzünde pişmanlık çizgileri belirliyor. Amma buna rağmen yine kötü âdetlerine devam ediyorsun.

ölümü tercih ediyorsun. “Rabbim, günaha gireceksem beni öldür daha iyi diyorsun ve her günahın arkasında, sende binlerce nedamet ofları ve yüzünde pişmanlık çizgileri beliriyor. Amma buna rağmen yine kötü âdetlerine devam ediyorsun. Yarın bu pişmanlığı da yitirir ve kendini haklı görmeye ve mazeret uydurmaya başlarsın. Ne yapıyorsun benî âdem, vazgeç bu sevdadan! Yeter artık!

Mübah şeylerle yetinmelerini, haram şeylerden kaçınmalarını şimdiye kadar binlerce insana, hem de çırpınarak duyurmaya çalıştın. Fakat bu anlattıkların nerede, Sen neredesin! “Eynesserâ minessüreyya.” Senin gibilerinin dudaklarının ateşten makaslarla kesileceğini daha bu sabah sen söylüyordun. Şimdi ise bu vaziyetin nedir? Nasıl dayanacaksın bu ateşe? Ve nasıl dayanacaksın seni dinleyen ve tanıyanların nefret ve lanetlerine? Ne olursun gel aklını başına al! Şu anlattıklarını tatbik et veya yapabildiklerini anlat. Ve illâ yeter artık; Allah’dan utan da, bari dilini kes!

Yahu her şey bir tarafa. Değersiz bir iyilikte bulunduğun kimsenin sana karşı yaptığı en küçük saygısızlığını unutamıyor ve affedemiyorsun. Ya seni yoktan yaratan, sana ruh veren, seni îmân ve İslâm şerefiyle aziz kılan, sana yüce dostları sevdiren, ruhunu ve bedenini en güzel cihazlarla donatan, hem de verdiklerinin birisinin bile olmayışında, yüzlerce noksanlık ve binlerce zarar meydana gelecek olan şu güzel sureti ve sîreti sana veren Yüce Yaratıcı'ya karşı kulluğunu her halükârda ve en ağır şartlar altında bile göstermen lazım gelirken; farzlarını ihmal ve haramlarını irtikab ediyorsun. Yüce Mevlâ'ya karşı böylesine bir saygısızlık ayıp değil de nedir? Ne olursun, aklını başına al da, öyle düşün, inhiraflarda bocalayıp istikâmetten kaçtığın yeter artık!

Ümid ederim; bu senin için bir ders olur. Zaten tutunacağın ve bel bağlayacağın hiçbir amelin kalmadı. Ya yoktu veya olanı sen silip süpürdün ve neticede iflas ettin. Artık dakikaların aleyhinde işliyor. Gel, Ramazan-ı şerifin mübarek gecelerini özellikle Kadir gecesini fırsat bilerek ve feyzinden istifâde ederek kendine gelip bir silkiniver. Kendini Yüce Rahman'ın rahmet deryasına atıver. Hem de oradan çıkmamacasına. Orada Rahmeten li'l-âlemîn olan şerefli Elçi'yi (sallallahu aleyhi ve sellem) ve yüce dostları bulacaksın. Onlardan birisinin eteğine tutunuver. Merak etme, mutlaka sâhil-i selâmete çıkar ve kurtulursun; hem de tertemiz olarak. Belki de hiçbir şey olmamış gibi. Haydi gel; bu kadar direttiğin yeter artık!

Dön Yüce Allah'a, dal rahmet deryasına, tutun O yüce sultana, ulaş kalbî itminana ve er ebedî rıdvâna...

Ve artık, YETER BUNLAR SANA!

Mümin, herhangi bir menfaat düşüncesi ile değil yalnız Allah'ın emri olduğu için ve onun rızasını kazanmak amacıyla oruç tutmalıdır. Orucunu bedene, topluma kazandırdığı hususların bulunması ile beraber, insan orucu bunlar için değil sadece Allah emrettiği için tutmalıdır.

Hz. Ali (kerremallâhu veche) diyor ki:

- Karşılığında bir menfaat umarak yapılan ibadet, ticaretçinin ibadetidir.*
 - Korku sebebiyle yapılan ibadet kölenin ibadetidir.*
 - Allah'ın nimetlerine şükretmek amacıyla yapılan ibadet, hür olan kimsenin ibadetidir.*
- (Ali el-Kâri, Mirkâtü'l-Mefâtiḥ, 2/135)*

ZİNCİRLO MUĞNULO İLE ORUÇSUZ ORUÇSUZ

Yiyip içmekten geri durmasına rağmen pek çok günahla içli dışlı olan kimse; tıpkı abdest alırken azalarını üç defa mesh ederek görünüşte âdete uyan, ancak abdestin en önemli rüknü olan yıkamayı terk eden insana benzer.

İmam Gazâli hazretleri, oruçla ilgili önemli tespitlerde bulunur. Bunlardan bazıları şöyledir:

* Oruçta insanın bütün organlarını günahlardan koruması gerekir. Oruçsuz oruçlu o kimsedir ki yer, içer, fakat azalarını günahlardan korur. Oruçlu oruçsuz ise, yemez, içmez, fakat azalarını günahlardan korumaz.

* Orucun adabından birisi de, açlık, susuzluk ve güçsüzlüğü hissedebilmek için gündüz uyumamaktır.

* Yiyip içmekten geri durmasına rağmen pek çok günahla içli dışlı olan kimse; tıpkı abdest alırken azalarını üç defa mesh ederek görünüşte âdete uyan, ancak abdestin en önemli rüknü olan yıkamayı terk eden insana benzer.

Oruç Vesveseye Sed Çeker

Oruçla insan, nefsin kendisine fısıldamaya çalıştığı şeytanî vesveselerin önüne bir sed çeker, derken zimamı eline alır ve nefsinı yönlendirmeye çalışır. Zira o artık, yemeğe, kadına ve dünyaya karşı kapalı bir durumdadır, ve bu sayede o, dünya adına gelecek baskılardan azade olarak, izzetli bir hayat yaşamaya namzet demektir ki, böyle birisi ise, Cenab-ı Hakk'ın hakiki mü'minleri şereflendirdiği izzet duygusunu yakalamış olur. "izzet (üstünlük), ancak Allah'a, elçisine ve mü'minlere mahsustur."

Bayram, o bayram ola...

*Bayram odur cânân ile cânın beraber cân ola,
Zevk-i tevhid ile cânın bir taze civân ola.
Bayram odur hubb-i sivâdan fârîğ ola gönlimüz,
Hubb-i Mevlâ kalbin dibinde dürr ile mercan ola.*

...

*Mevlâ bizi affede, bayram, o bayram ola,
Cürm-ü hatalar gide, bayram ola.*

Alvarlı Efe Hazretleri

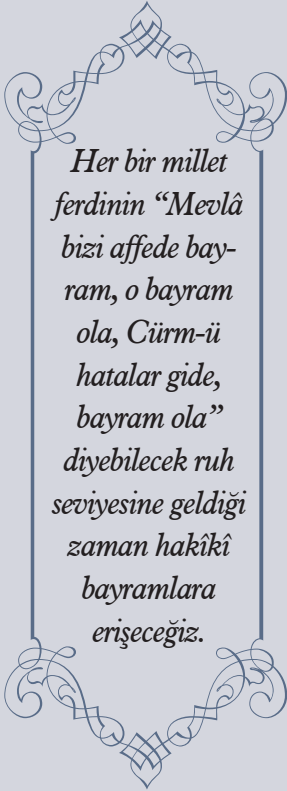

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) bayramı; “yeme, içme ve Allah’ı zikir günleri” olarak tarif etmiştir. (Ebu Davud, Savm, 49; Tirmizi, Savm, 59)

Bayramın yeme içme günü olması; tabii ki helâl dairesinde olması ile sınırlıdır. Oruç tutmak bayram günlerinde haramdır. Efendimiz (s.a.s.) bayram günlerinin yeme içme günleri olduğunu, fiilî olarak bizzat tedbir alarak göstermiştir.

Bayram günlerinde eğlence ve sevince, meşru olması koşuluyla cevaz verilmiştir. Efendimiz (s.a.s) bayramın dînî yönünü açıklamış; bir hadiste bayrama önce namaz kılarak başlanması gerektiğini, bir diğerinde de bayramın zikir günleri olduğunu belirtmiştir. Bazı âlimler; bayramda sevinci dışa vurmanın dinin şeâirinden (umumun hissedâr olduğu iş, alâmet, husus ve alâmetler..) olduğunu belirtmişlerdir. Fakat şunu da unutmamak gerekir ki; İslam’ın eğlencede bile öngördüğü bir maslahat esprisi vardır. İslam boş geçen zamanı kabul etmemiştir. Fakat bu; istirahatı reddeder manasına da gelmez. Tabii ki istirahat etmek ve dinlenmek sadece eğlenmek ile de olmayabilir.

Her bir millet ferdinin "Mevlâ bizi affede bayram, o bayram ola, Cürm-ü hatalar gide, bayram ola" diyebilecek ruh seviyesine geldiği zaman hakikî bayramlara erişeceğiz.

Bayramlara önceden hazırlanılması, gusledilmesi, güzel kokular sürülmesi, ihtiyaç sahiplerinin bayrama sevinçli girmelerini temin için fitrenin namazdan önce verilmesi ve namaza giderken tekbir getirilmesi menduptur. Bu güzel günlerde güzel davranışlarda bulunmak gerekir. Dost kazanmak, olan dostları ve kırgın olduğumuz kişileri ziyaret etmek, anne-baba ve akrabalarımızı ziyaret veya aramak suretiyle hayır duasını almak, kimsenin ziyaretine gitmediğini düşündüğümüz kişilerin yanına giderek onların gönlünü almak, hayır kurumlarına yardım etmek, Allah'ı zikir etmek; bayramda yapılabilecek en iyi şeyler arasındadır.

Hakiki bayramı en geniş manasıyla anlayıp değerlendirmek, kanaatimize göre en uygun bayram telâkkisidir: Şahsî hayatımız adına; dünyamızın hizmet ve huzur içerisinde geçmesi, âhiretimizin de bunun bir sonucu olarak ma'mûr olması; aile ve millet hayatımız adına da; aile küçük bir millet olduğundan, milletin salâhı için her bir millet ferdinin kendi hanesini ıslâha çalışması, bizim gerçek bayramımız olacaktır. Devletimiz adına; dünya çapında, ülkeler muvâzenesindeki yerini alabilmemiz de bizim için büyük bir bayram olacaktır. Neslimiz adına da; yeni nesil, aşk, vecd

ve ruh insanı olarak yetiştirildiği, sorumluluklarının farkına vardığı, şuurlu bir şekilde düşünmeye başladığı ve bizim de ufukta böyle bir gençliği gördüğümüz zaman; bu bizim en büyük bayramımız olacaktır. Her bir millet ferdinin “Mevlâ bizi affede bayram, o bayram ola, Cürm-ü hatalar gide, bayram ola” diyebilecek ruh seviyesine geldiği zaman hakîkî bayramlara erişeceğiz. Aksi taktirde Dünya'nın dört bir tarafında din kardeşlerimize revâ görülen davranışlar mevzu bahisken, değil bayram yapmak; Efendimiz'in (salallahu aleyhi ve sellem) ifadeleri içerisinde; bir cesedin uzuvları gibi olması gereken müminlerin, sabahlara kadar uykusuz kalarak ve hummaya tutulmuşçasına diğer mümin kardeşleri için dua edip, sızlamaları gerekmektedir. Tabii ki bu da bütün müslümanların bu hakikatleri kendine kıyas etmesi ile mümkün olabilecektir.

Disiplin İnsanı ve Ramazan'ın Mirası

Bir mü'minin hayatı her zaman çok ahenkli olmalıdır. O, ne zaman ne yapması gerektiğini, nelerle meşgul olması ve hangi işlerle uğraşması lazım geldiğini önceden bilmeli ve ona göre davranmalıdır. Onun, hangi işi önce yapacağını belirleme ve bir programa göre çalışma niyeti haricinde “Acaba şimdi ne yapsam?” şeklinde bir düşüncesi olmamalıdır. O, hem Cenâb-ı Hakk'a karşı kulluk vazifelerini hem diğer insanlarla alâkalı sorumluluklarını hem de kendi şahsî işlerini ve bunlardan hangisini ne zaman yapacağını mutlaka önceden tayin etmeli; her haliyle bir düzen ve intizam örneği sergilemelidir. Haddizatında, ibadetler iş tanzimi ve vakit taksimi için çok önemli birer köşe taşıdır ve inanan insan çoğu zaman işlerini o ibadet takvimine göre ayarlar: “Öğle namazından sonra; akşam namazından önce” diyerek gününü belli dilimlere ayırır ve hiçbir ânını boş geçirmemeye çalışır.

Zamanın kıymetini bilen ve ömrü, değerlendirilmesi gereken çok önemli bir nimet olarak gören kimseler, yeme içmeden yatıp-kalkmaya kadar her şeyi zabt u rabt altına alırlar; hiçbir meselelerini dağınıklık içinde ve sürüncemede bırakmazlar. Onlar bilirler ki, hem insanların hem de kurumların en verimli oldukları anlar, en düzenli oldukları zamanlardır.

İşte, Ramazan ayı, yemek-içmek-uyumak gibi nefsin arzu ettiği şeylere karşı tavır belirleyerek, bunları ihtiyaç ölçüsünde ve hamd ü şükür duyguları içerisinde gider-

mek suretiyle hayatı disipline etmeyi öğretir. Nefsânî isteklere karşı, kalb ve ruh atmosferine sığınarak, vicdanı harekete geçirip iradeyi güçlendirerek sürekli istikamet üzere olabilmeyi ders verir.

Ramazan-ı Şerif, insanın en zayıf damarlarından biri olan yeme-içme isteğini sınırlamayı ve kontrol altında tutmayı sağlar. Adeta bir beslenme disiplini talim eder. Evet, hayatı devam ettirebilmek için mutlaka yemeye, içmeye ihtiyaç vardır. Ne var ki, sağlık prensipleri hesaba katılmadan yenip içilen her şey beden için zararlı olduğu gibi; midenin, kalbi ezecek kadar güçlenip insanı kalb ve ruhun derece-i hayatından hayvaniyet ve cismaniyet çukurlarına düşürmesi de bir felakettir. Evet, vakitli vakitsiz sürekli bazı şeyler yeyip içmek ve mideyi hep dolu bulundurmamak, hem bedene zarardır hem de Cenâb-ı Hakk'ın hoşlanmadığı bir davranıştır.

Bu mübarek ay boyunca tutulan oruç, yemek vakitlerini belirleme, israftan ve mideyi tika-basa doldurmaktan kaçınma, hem beden hem de ruh sağlığına zarar veren şeylerden uzak durma ve aynı zamanda mutlaka helâl daire-sinde kalarak harama asla el uzatmama hususlarında temrinat yaptırır; Ramazanlaşan insanlara bu konularda disiplin ruhu kazandırır.

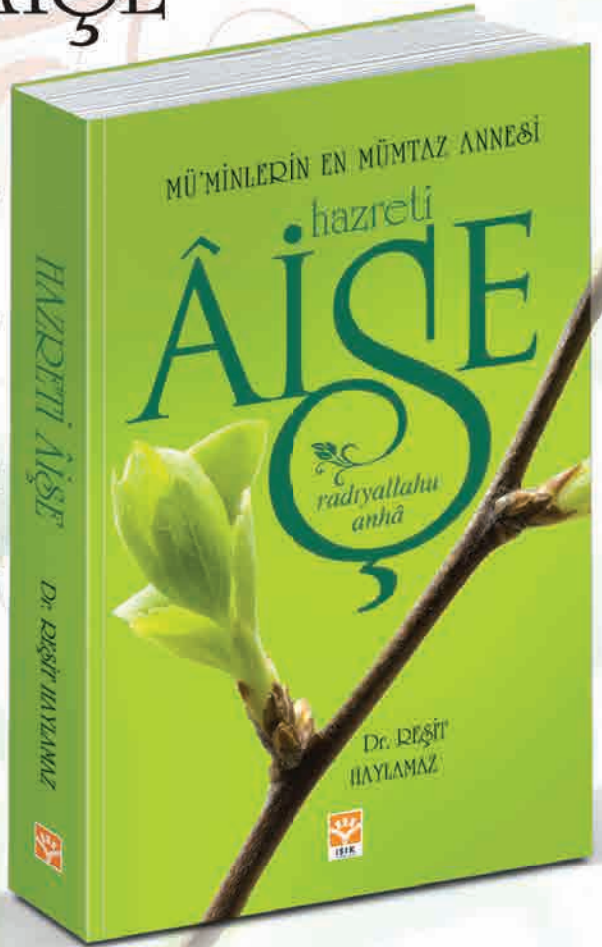
(İkinci Yağmurları'ndan)

Vakitli vakitsiz sürekli bazı şeyler yeyip içmek ve mideyi hep dolu bulundurmamak, hem bedene zarardır hem de Cenâb-ı Hakk'ın hoşlanmadığı bir davranıştır.

Mü'minlerin en mümtaz
"annesini"
hazreti
ÂİŞE

Bu kitap Hz. Ebu Bekir gibi bir İslam kahramanının kız; iffet, ismet ve ince kavrayışın sembol ismi Hz. Âişe'yi konu ediyor. Hz. Âişe evvâc-ı tâhîrât diye bilinen Efendimizin hanımları içinde müstesna bir yer tutar. Hz. Âişe, Efendimize bir eş olmanın yanında aynı zamanda iyi bir talebe de olmuştur. O, Hz. Cebrâil'in Allah Resûlü aracılığıyla selam gönderdiği ender kişilerden bir tanesidir. Kadınlık âlemi ilahî hakikatleri çoğu zaman onun vesilesiyle öğrenmiştir.

Hayatı boyunca Efendimize bir eş olmanın hakkını yerine getiren bu annemiz, Allah Resûlü'fânî dünyaya gözlerini yumduktan sonra da gizisini hiç değiştirmemiş son nefesine kadar Resûlullah'a sadakatten taviz vermemiştir. Bilginin en saf kaynağından öğrendiği ilmi kendisiyle sınırlandırmamış, onu başkalarıyla paylaşmış ve ilim sahasında hem bayanlardan hem de erkeklerden koca koca insanlar yetiştirmiştir. Tıp ilmine vancaya kadar pek çok konuda söz söyleme ve fikir beyan etme gücüne sahip olan bu annemiz İslam Tarihinin köşe taşlarından ve sahabenin önde gelen münevver kadınlarından bir tanesidir.

Hız. Âişe
radiyallahü anhâ
Dr. Reşit Haylamaz / İşik Yayınları | 4x21 cm - 472 Syf.

ve diğer kitapçılarda

Genel Dağıtım: Gökkuşadı Tel: 0212 410 50 60

www.kitapkeynagi.com

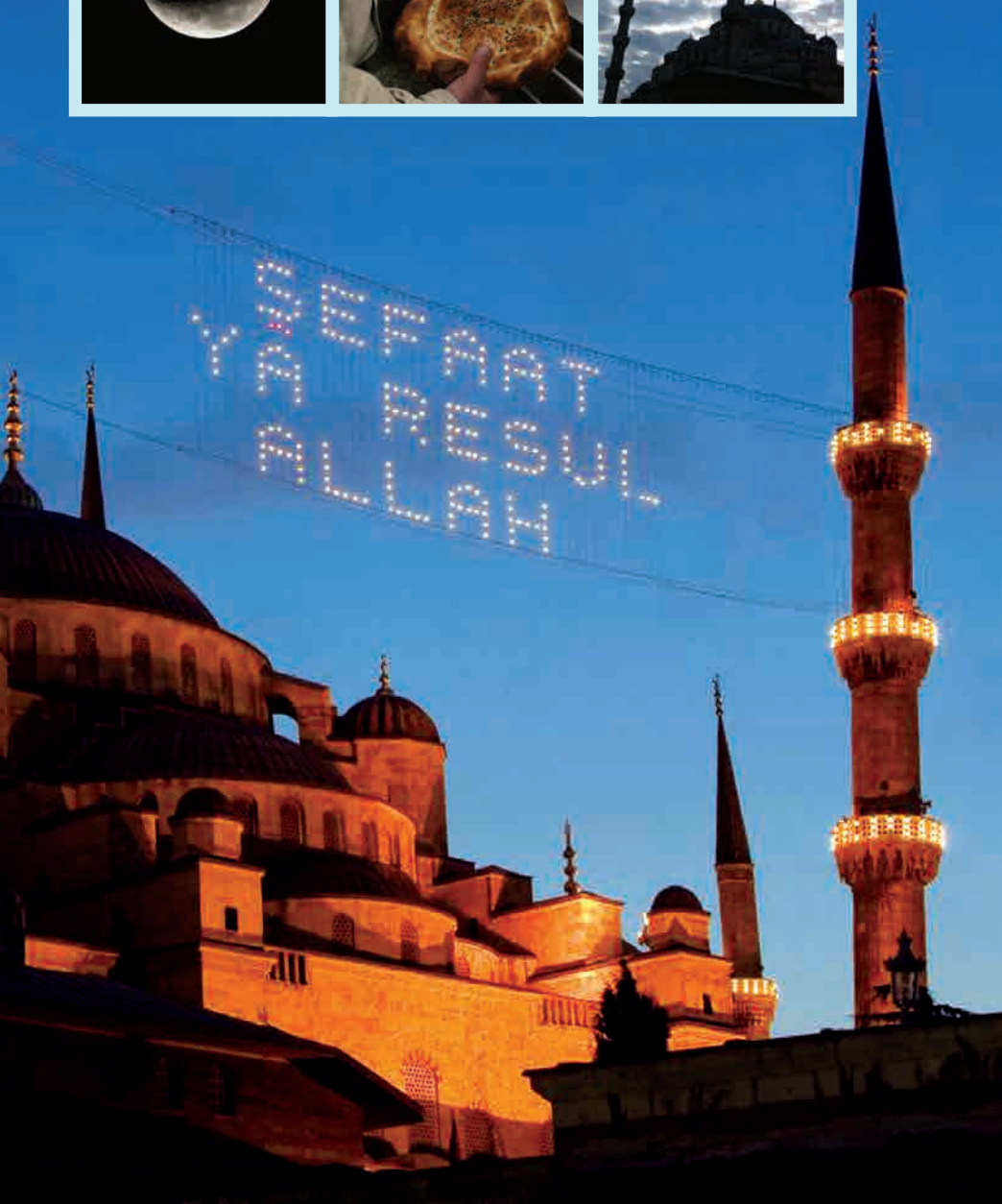
Ramazan-ı Şerif'ten beklenen neticeyi kazanması ve kendisine “yazıklar olsun” denmemesi için, insanın yeme-içmeden kendisini alıkoyduğu gibi aynı zamanda, ağzını da münasebetsiz, manasız, yakışksız, bühitan ve gıybet gibi şeylerden mutlaka uzak tutması,

* Dilini gereksiz şeylerden, yani kesret-i kelimadan uzak tutması, ağzını hayırla açıp-kapaması,

* Lisanını daima sohbet-i Cânân'la (Allah'a ve İslamiyet'e ait güzellikler) süslemesi,

* Yasağa bakmaması, baktığı şeyleri iyi görmesi, iyi yorumlaması, her şeyden iyi manalar süzmesi,

* Kulaklarını mâlâyâniyât, lağviyât ve lehviyâtтан uzak tutup, Kur'an'a, sohbetlere ve güzel sözlere açması gerekir ki, ağzına ve midesine oruç tutturduğu gibi eskilerin tabiriyle bütün âzâ ve cevârihine oruç tutturmalı, havâs-ı zahirine ve bâtnasına oruç lezzetini tattırmalıdır.

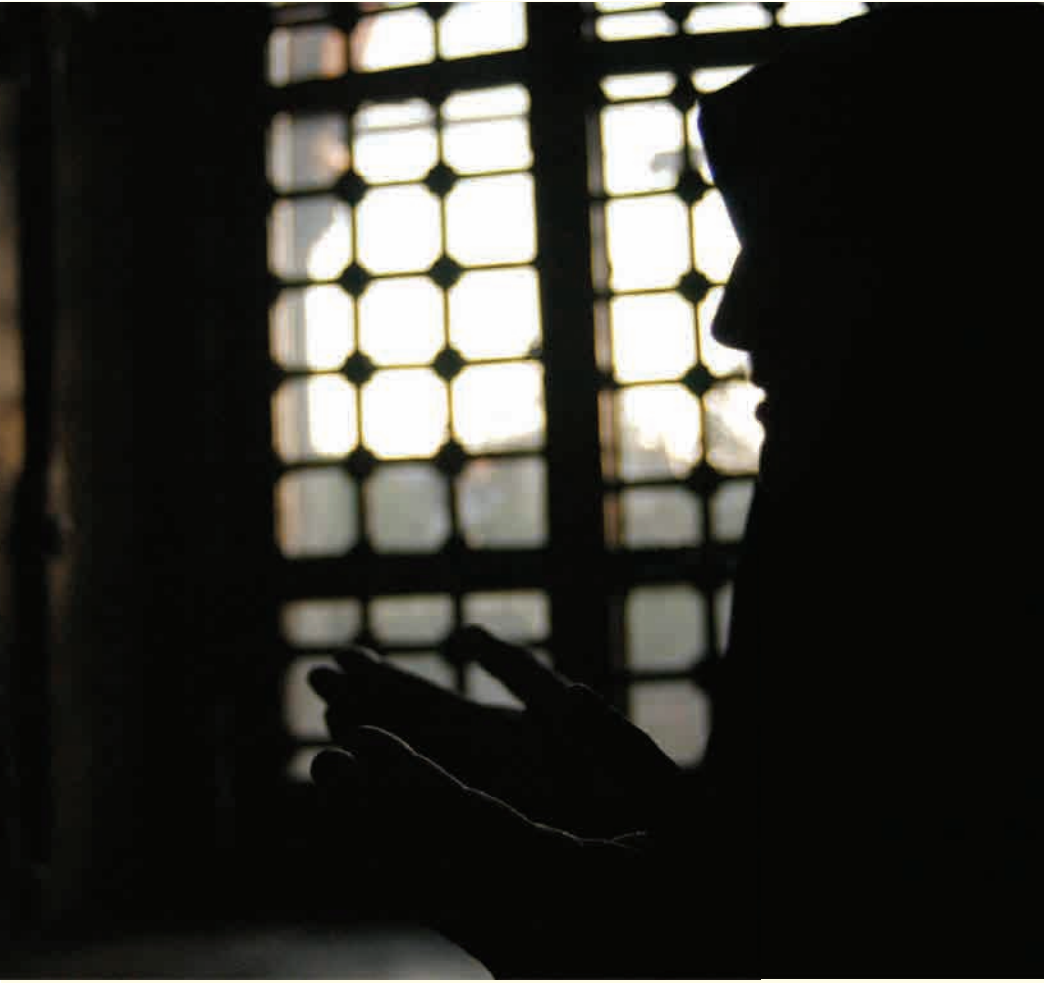
Bilindiği gibi bazı mübarek ay, gün ve gecelere ait bir kısım faziletlerden bahsedilmiştir. Meselâ Kur'ân'ın ifadesiyle, Kadir Gecesini ihyâ eden bir insan, bin ayı ihyâ etmiş gibi sevap alır. Yine Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) ifadesiyle, vatani korumak gayesiyle bir saat nöbet tutan insan, bir sene ibadet yapmış gibi sevap kazanır; keza bir saat tefekkür eden insan, bir sene ibadet yapmış gibi olur.. demek bu türlü az ve dar bir zaman dilimi içinde, yine hayatî önem taşıyan bir mekânda bir insanın yapacağı bazı hususî, cüz'î, zillî şeyler, cüz'iyetten çıkıp külliyyet

Bir insan, Ramazan-ı şerifi, gecelerini kıyamla, gündüzlerini de oruçla geçirirse, Kadir Gecesi'nde vaad edilen ilâhî lütuflar onun için bahis mevzuu olabilir.

kesbediyor, zilliyetten çıkıp asliyete inkılâp ediyor ve Cenâb-ı Hakk'ın katında aslı eda edilmiş gibi kabul ediliyor.

İmam Rabbanî Hazretlerinin Ramazan'la ilgili değerlendirmesine gelince; en başta meselenin teşvik yanı söz konusu. Yani bir insan, Ramazan-ı şerifi, gecelerini kıyamla, gündüzlerini de oruçla geçirirse, Kadir Gecesi'nde vaad edilen ilâhî lütuflar onun için bahis mevzuu olabilir. Dolayısıyla bütün bir seneyi câmî bir mü'min olarak geçirmiş olur ve böyle bir insanın sakatata da olmaz. Bu da, o insan için bir salih (doğurgan) dairenin teşekkül etmesi demektir ki, böyle bir durumda her hayır, başka bir hayrı doğurur ve derken o insan için bir hayırlar dairesi teşekkül eder.

Evet, bir insan gecesiyle gündüzüyle bir Ramazan-ı şerifi ihyâ etmekle, bütün sene hayırlara açık olabilir ve hep hayır yollarında dolaşabilir. Tabîî böyle potansiyel bir lütf-i ilâhî herkes için söz konusudur. Ramazan-ı şerifi tastamam ihyâ eden bir insan için Efendimiz (sallallâhu

aleyhi ve sellem):“İnanarak ve aynı zamanda sevabını da Allah’tan bekleyerek tutarsa, işlediği bütün günahları Allah (celle celâluhu) affeder.” buyurur. Demek bu türlü mübarek ibadetlerde insanın niyeti, hulûsu, yakîn mülâhazası çok önemli ki, bunların derinliğine göre Allah (celle celâluhu) bazen bire on, bazen yüz ve bazen de milyon veriyor. Tabii böyle bir sevap katlaması, o insanın ömrünün senelerini aşar.

Bunu küçük bir misalle anlatmak gerekirse, diyelim ki Ramazan-ı şerifte Kadir Gecesi’ni yakaladınız. Bu, bin ay hesabına göre seksen sene yapar. Buna göre, o insan sanki seksen sene yaşamış gibi sevap kazanır; başka bir ifadeyle, bin ay namaz kılmış, bin ay oruç tutmuş

gibi olur. Bu ise, bir insanın ömrünü aşkın bir şeydir; zira ümmet-i Muhammed'in en uzun yaşayanları bile seksen yaşını biraz aşkın yaşamışlardır/yaşıyorlar. Yine bu öyle bin ay ve öyle seksen sene ki, içinde riya yok, süm'a yok.. meselâ siz namaz kılar, rükua gidersiniz ama içinizden, "Çevredeki insanlar da gördü ki iyi bir rüku çıkardım." diye geçerseniz; yine secdeye gider, Cenâb-ı Hakk'ın Efendimiz'in secdesini tarif ederken "Secde edenler arasında kıvrım kıvrım halini Allah görüyor.." ifadesinde olduğu gibi, kıvrım kıvrım bir secde eda edersiniz ama aklınızın köşesinden, "Nasıl secde edilirmiş insanlar bir görsün." diye geçerseniz, sizin bu düşünceniz o secdeyi de, rükuu da ve onların önündeki şeyleri de alır götürür. Sadece yatıp kalkmanız ve bir de yorgunluğunuz yanınıza kâr kalır. Ama Kadir Gecesi'nde kazandığınız şey, öyle bir netice verir ki, gecenin bir ânında ve kimsenin olmadığı bir ortamda yaptığınız ibadet ü taati riya, süm'a fırtınaları alıp götürmez. Yine onun içinde başka günahlar da yoktur; meselâ harama bakmamış, yalan söylememiş, din-i mübin-i İslâm'ın esaslarına aykırı hareket etmemişsinizdir.

Bir ehl-i tahkikten bu geceyle ilgili şöyle bir değerlendirmeye duymuştum; bu zat derdi ki, meselâ birinin malını yemişsiniz, birine sövmüşsünüz ya da birinin gıybetini etmiş, çekiştirmişsiniz. Bütün bunların karşılığını ötede sizin sevabınızdan alır, ona verirler. Ancak bu verilecek şeyler, sizin yaptığınız şeylerden verilir; fazlî olan, yani Allah'ın (celle celâluhu) size fazlından verdiği şeylerden verilmez. O hâlde, eğer Cenâb-ı Hak bir gecede size seksen senelik bir ecir vermişse, seksen bin adama borcunuz da olsa, eğer sizin sadece o ge-

ceniz varsa, o geceniz alınıp onlara taksim edilir ama Allah'ın fazlî surette size verdiği şey, seksen seneye muâdil olarak bitevî size kalır...

İşte Ramazan ayı, böylesine hayırlara, hasenata açık ve aynı zamanda önemli hayırlar doğuran bir aydır. Ancak hususiyile Kur'ân hizmetkârlarının Ramazan'ı da, başka zamanları da ayrı bir önem arz etmektedir. Çünkü günümüzde hiç kimsenin yapamayacağı her mevsime ait işleri, Allah (celle celâluhu) bu hizmet insanlarına yaptırıyor. Böylece onlar sadece Ramazan ayını değil, âdeta bütün ömürlerini mücadele ruhu ile bir dantelâ gibi örüyorlar. İşte bu durum, İmam Rabbanî Hazretleri'nin dediği, münhasıran bir Ramazan'ı ihyâ etmeyi, onu değerlendirmeyi ve Ramazan'ın değerlendirilmesiyle çok engin, çok geniş hayırlara açılma işini çok çok aşar. Çünkü bu insanlar, göz doldurucu ve çok çalılımlı işler yapıyor ve belki şu anda gerçek değerleriyle değerlendiremeyeceğimiz şekilde bir tarih yazıyorlar. Bu açıdan da eğer bir Ramazan ayı ihlâslı bir insana seksen senelik ömür kazandırıyor, her hâlde onlarınkini hesap etmek mümkün olmayacaktır. (Kendi İklimimiz'den)

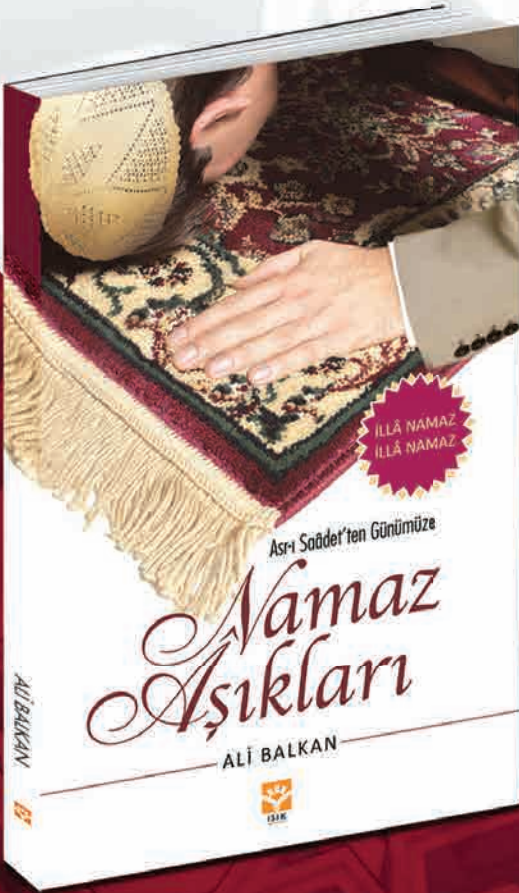
*Kadir
Gecesi'nde
kazandığımız
şey, öyle bir
netice verir
ki, gecenin bir
ânında ve kim-
senin olmadığı
bir ortamda
yaptığımız
ibadet ü taati
riya, süm'a
fırtınaları alıp
götürmez.*

öylesine bir âşk ki!

Yanan ev, yıkılan duvar...Vücuda saplanan ok ya da zehirli hançer...
Kar-kış, soğuk-sıcak, yağmur-çamur... Yoğun bakımda ya da dağın başında olmak...

Engel olası değil...

Peygamber Efendimiz'den (sallallahu aleyhi ve sellem) başlayarak dört büyük halife, sahabe-i kiram ve günümüze kadar pek çok Allah dostu; namaza nasıl önem verir ve nasıl namaz kılarlardı?

Isık Yayınları
Ali BALKAN
13,5x21cm
166 Syf.

Namaz Aşıkları, namazı hayatlarının merkezine koyanların sırlarını fısıldıyor...

NT Mağazaları ve diğer kitapçılarda

Genel dağıtım: Gökkuşuğu Tel: 0212 410 50 60

www.kitap kaynagi.com

■ Ali HANCI

Bir Gün Kapı Çalındı ve...

Hayatları çoğu kişinin dinlemeye bile katlanamayacağı türden zorluklarla geçti. Fakat bir gün ezber bozuldu ve at arabası bal kabağına değil, bal kabağı at arabasına dönüşüverdi. Değişen hayatların müsebbibi Kimse Yok Mu gönüllülerinden başkası değildi.

Müsebbib-ül Esbâb'ın memnuniyetini kazanmak için yapılan yardımlar, iki ailenin yeni birer eve kavuşması, yüzlerin tebessüm etmesiyle sonuçlandı. Aslan ve Akgüç ailelerinin hikayeleri ise bâki kubbeye karışan sadaların arasında şimdi.

Kemikleri Sürekli Kırılıyordu

Bir yıl önceydi, Mardin'in Midyat ilçesinde... Kimse Yok Mu gönüllüleri yardım götürmek için gitmiş, burada tanımıştı “cam kemik hastası” kardeşleri. Kutbettin'in küçük kardeşlerini gözeten ağabeyliği, Emine'nin sunucuları bile kıskandıracak güzellikteki Türkçe'si, Ramazan'ın ise insanın içini ısıtan bir gülümseyişi vardı. Fakat bu üç genç insan, hastalıkları yüzünden hayatlarını dört duvar arasında geçiriyordu.

Cam kemik hastalığı... Gönüllüler ilk defa böyle bir hastalıkla tanıştılar. Öğrendiler ki cam kemik hastalığı demek, hastanın kemiklerinin sürekli kırılması, hareket ederken acı çekmesi ve vücudunun gelişmemesi demektir. Nasıl büyük bir imtihan! Oysa, sanki anlatılırken bile insanı üzen bu hastalığı yaşayan onlar değilmiş gibi, hallerinden pek de şikayetleri yoktu gençlerin. Emine, “Bazan dört duvar arasında kalmaktan sıkılıyoruz, annemize yük oluyoruz” derken, anne de bir köşede yavrularına bakıp ağlıyordu. Ramazan ve Emine hiç okula gidemedikleri için okumayı yazmayı bilmiyordu. Türkçe'yi ise televizyondan öğrenmelerine rağmen çok güzel konuşuyorlardı.

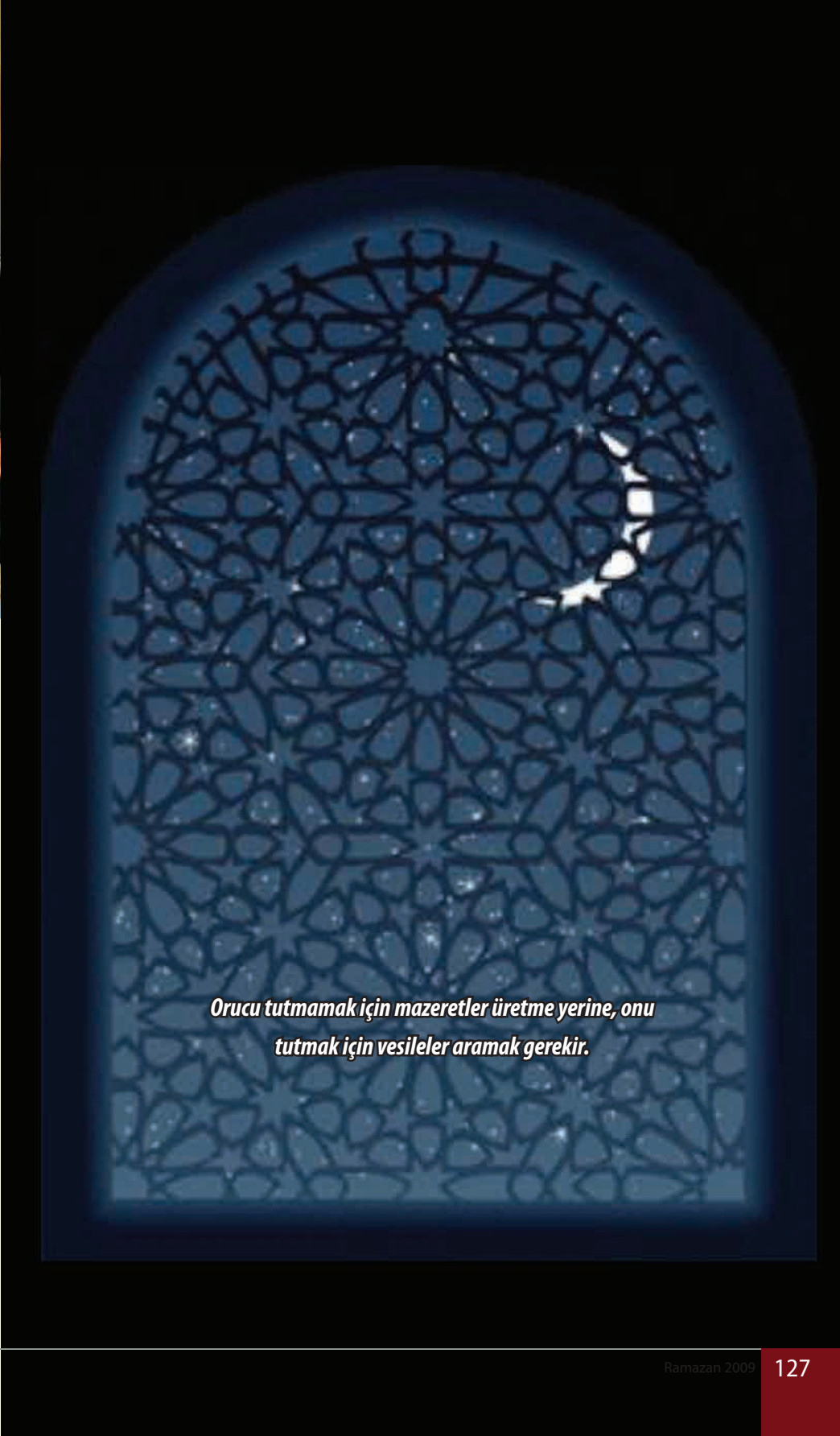
Bir gönüllünün sorduğu “Okumak ister miydin?” sorusuna Emine'nin cevabı “Kim istemez ki?” oluyor, bu cevaba bir de mahcup tebessüm ekleniyordu. Gönüllümüz bu sefer de Kutbettin'e dönerek “Kutbettin sen kardeşlerine okumayı öğret, ben de sana ne istersen onu hediye edeceğim” diye tatlı bir pazarlık yapıyordu.

Baba Ahmet Aslan, bir lastik tamircisinin yanında çalıştığını, kazancının yarısını kiraya yarısını da çocuklarına

harcadığını söylüyordu. “Bu çocukları bana Rabbim hediye etti. Ben de onlara seve seve bakıyorum” diyecek kadar geniş yürekli bu insana ne söylenebilirdi ki? Hastalığın çaresi olup olmadığının sorulması üzerine Ahmet Bey, “Her yere götürdük ama maalesef çaresi olmadığını söylüyorlar” diye cevap veriyordu. Ayrılık vakti geldiğinde gönüllülerimiz Kutbettin’e hayatta en çok ne istediğini sordular. Kutbettin ise kendisi için değil, cefâkâr annesi için bir şey istedi: “Annemin rahat edeceği bir ev.”

Kimse Yok Mu Derneği aile için bir kampanya başlattı. Yardımseverler ellerini taşın altına koydu ve toplanan parayla Midyat’ta aile için çok güzel bir ev satın alındı. Emine, “Kimse Yok Mu Derneği en büyük hayalimizi gerçekleştirdi” derken, baba Ahmet Aslan “Böyle bir evde bütün ailem rahat edecek. Kimse Yok Mu Derneği’nden Allah razı olsun” diyordu. Fakat belki de kazançların en büyüğü Kutbettin’in armağanıydı: “Bize bu evi alan, annemi eski evdeki sıkıntılardan kurtaran insanlara her zaman dua edeceğim.”

Orucu tutmamak için mazeretler üretme yerine, onu tutmak için vesileler aramak gerekir.

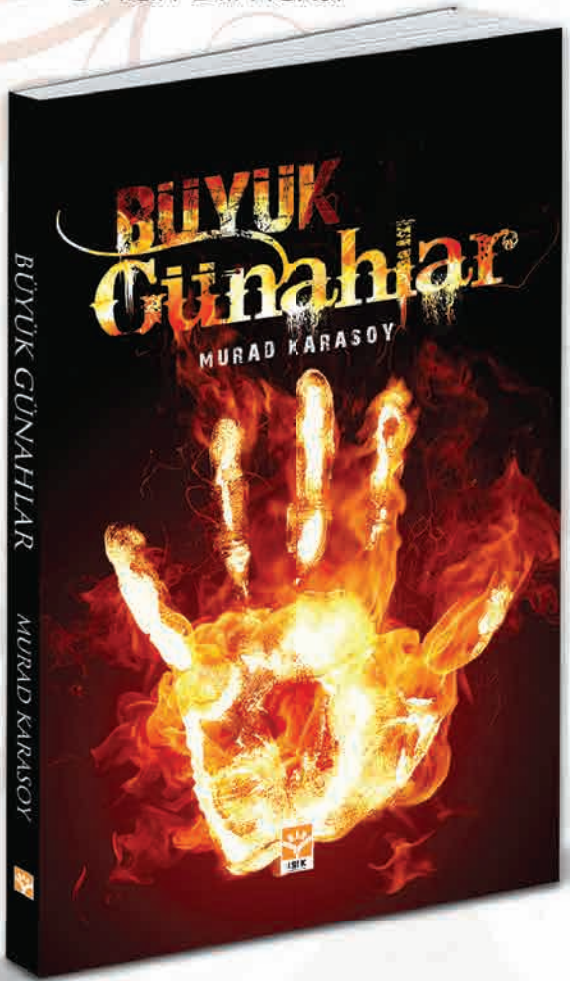
GÜNAHLARDAN Korunmanın Birinci Yolu Onları Bilmektir

Ayet ve hadislerde ifade edilen 76 büyük günah ve bu günahlardan korunma yolları...

- ▣ İnsan niçin günah işler?
- ▣ Küçük günah nasıl büyür?
- ▣ Günah işleye işleye kalp nasıl ölür?
- ▣ İnsan, tevbeyle nasıl hiç günah işlememiş gibi olur?

Büyük günahlardan bazıları:

- Kamu malından, devletten çalmak
- İdrardan sakınmamak
- Çalıştığı işçilere eziyet etmek
- Namazı terk etmek

İnsanı helak eden 76 BÜYÜK GÜNAH

Büyük Günahlar
Murad Karasoy / İsk Yayınları 13.5x21 cm - 168 Syf.

